Ocalić od zapomnienia

Kultura Lachów Sądeckich Limanowskich i Pogórzan

Publikacja wydana na zlecenie

Gminnego Ośrodka Kultury w Chełmcu
z siedzibą w Klęczanach

33-394 Klęczany 1
tel. 18 443 33 73

e-mail: gok@chelmiec.pl
www.gok@chelmiec.pl

Wydanie I
Klęczany 2014

Tekst i zdjęcia: Archiwum Gminnego Ośrodka Kultury w Chełmcu, Archiwum Gminnego Osrodka Kultury w Grybowie, Archiwum Gminnego Ośrodka Kultury w Kamionce Wielkiej, Archiwum LGD "Korona Sądecka".

Projekt graficzny i skład:
Drukarna Kwadrat

Druk:
Drukarnia Kwadrat

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY

ISBN:

"Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie". Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Osi IV "Leader", działanie 413 "wdrażanie lokalnych strategii rozwoju" z zakresu małych projektów, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. Instytucja odpowiedzialna za treść publikacji: Gminny Ośrodek Kultury w Chełmcu z siedzibą w Klęczanach. Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013: Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Wstęp

Publikacja „Ocalić od zapomnienia”. Kultura Lachów Sądeckich, Limanowskich i Pogórzan to kolejna pozycja, jaka ukazuje się staraniem Gminnego Ośrodka Kultury w Chełmcu w partnerstwie z Ośrodkami Kultury w Grybowie i Kamionce Wielkiej. Wszyscy jesteśmy członkami Stowarzyszenia LGD „Korona Sądecka” i poprzez realizację tej operacji postanowiliśmy pokazać to co nas łączy i różni oraz te walory, którymi promujemy nasze Małe Ojczyzny.

Tym razem tematyka skupia się na zobrazowaniu bogactwa kulturowego, kulinarnego i obyczajowego gmin: Chełmiec, Grybów i Kamionka Wielka, dodatkowo uwiecznionych na bogatych zbiorach fotograficznych.

Wartością bezcenną dla każdej społeczności są jej tradycje i dziedzictwo kulturowe. Żadna lokalna społeczność nie może bez nich istnieć. Mieszkańcy naszych gmin są spadkobiercami bogatego i różnorodnego dziedzictwa kulturowego, na które złożyły się dorobek materialny i duchowy poprzednich pokoleń. Dorobek ten wpływa bezpośrednio na naszą tożsamość, promuje obszar LGD "Korona Sądecka" oraz region Lachów Sądeckich, Lachów Limanowskich i Pogórzan, jest także walorem turystycznym.

Publikacja jest częścią projektu pn.: ”Ocalić od zapomnienia”

Gmina Grybów

Ocalić od zapomnienia

- organizacja koncertu zespołów regionalnych, Międzygminnego Konkursu Szopek Bożonarodzeniowych, nagranie scenek obyczajowych prezentujących tradycje i zwyczaje obszaru LGD "Korona Sądecka" oraz organizacja warsztatów rękodzieła ludowego i wydanie publikacji".

Publikacja została podzielona na sekwencje tematyczne, ukazujące dziedzictwo historyczne, kulturowe i obyczajowe obszaru LGD Korona Sądecka.

Serdecznie dziękujemy partnerom projektu tj. Gminnemu Ośrodkowi Kultury w Kamionce Wielkiej oraz Gminnemu Środkowi Kultury w Grybowie oraz LGD "Korona Sądecka", którzy udostępnili do publikacji swoje archiwalne fotografie oraz przygotowali teksty.

Mamy nadzieję, że niniejsze wydawnicywo zachęci młode pokolenie, do zainteresowania się dorobkiem kulturowym swojego regionu.

Z wielką przyjemnością oddajemy do rąk czytelników niniejszą publikację z którą może utożsamiać się każdy mieszkaniec obszaru LGD „Korona Sądecka".

Rozdział I

Kultura Lachów Sądeckich

Lachy Sądeckie

Para lachowska - strój młodych

Lachy jest to grupa etnograficzna utożsamiana z mieszkańcami Sądecczyzny.

Kolebką Lachów Sądeckich, uznaje się Podegrodzie i wsie w jego okolicach. W tym właśnie regionie, określanym często „Lachami podegrodzkimi", wykształciła się wśród zamożnych kmieci najbogatsza, najstrojniejsza forma uroczystego stroju ludowego, do dziś uważanego za reprezentacyjny dla Sądecczyzny.

Za najbardziej ozdobny uważa się strój męski. Składa się on z granatowego kaftanu z fabrycznego sukna, do kolan, z długimi rękawami. Kaftan jest specyficznie ozdobiony rzędami mosiężnych guzów z nicianymi chwościkami i bogatym haftem na czerwonej aplikacji. Z tego też materiału wykonywane były spodnie, tzw. błękicie z dwoma przyporami ozdobionymi czerwonymi i żółtymi haftami kwiatowymi (tzw. "sercówki" - motyw w kształcie serca) i szerokim haftowanym lampasem. Do tego dochodzi bogato wyszywana biała koszula wkładana do spodni, a także wytłaczane wysokie buty "karbioki", szeroki bogato zdobiony skórzany pas z kilkoma klamrami i filcowy kapelusz przyozdobiony wstążką z bukiecikiem sztucznych kwiatków.

Od święta koszule spinano pod szyją półkolistą ozdobą z usztywnionej jedwabnej wstążki przystrojonej cekinami czyli tzw. cioskiem. Noszono też gurmany sukienne samodziałowe, znacznie bardziej zdobione niż góralskie. Latem noszono koszule na wypust do płóciennych spodni, granatowe, zdobione haftem kamizelki i płócienne górnice (płótnianki) – również wyszywane.

W świątecznym stroju dziewczęcym charakterystyczne były ciemne ak-

samitne gorsety, wyszywane koralikami w „witą" gałązkę, długie do kostek szerokie spódnice z kupnych wzorzystych materiałów lub – białe, płócienne z białym haftem angielskim, tzw. fartuchy. Kobiety zamężne nosiły wełniane lub aksamitne, bogato zdobione wizytki z rękawami, spódnice i zapaski wełenkowe lub fartuchy. Na wielkie uroczystości wkładały sukienne ciemne kaftany z sutymi fałdami na biodrach zwanymi organkami i szerokim, pelerynowatym kołnierzem. Strój uzupełniały na głowach białe płócienne chusty czepcowe z czerwonym haftem, na ramionach zaś różnorodne chusty fabryczne. W końcu lat 70. XIX wieku, dzięki wprowadzeniu do produkcji tekstylnej kolejnego barwnika anilinowego w kolorze różowym, rozpoczęła się w Małopolsce moda na wzorzyste perkale w kolorystyce różowo-biało-wiśniowej, z których na Sądecczyźnie szyto spódnice zwane różowiakami. Nosiły je najczęściej dorastające panny i młode kobiety. Starsze nosiły perkalowe spódnice w kolorach granatowych, szarych i brązowych. Uzupełnieniem stroju były zapaski – szerokie, zakrywające przód i boki spódnicy, zdobione zwykle w dolnej części poziomymi zaszewkami, naszywaniem kupnych wstążek lub tasiemek. Do świątecznego stroju pod kolorowe spódnice wkładano zwykle białe płócienne halki, nieco od spódnic węższe i dłuższe. Ich dolna krawędź była zwykle wycinana w zęby, często zdobione białym dziurkowanym haftem.

W chłodniejsze dni kobiety ubierały krótkie katanki z rękawami, szyte z rozmaitych materiałów: flaneli, barchanu – na co dzień, sukna, aksamitu czy nawet wzorzystych żakardowych tkanin – od święta (te świąteczne katanki nazywano wizytkami). Wizytki zdobione były na przodach, mankietach, kieszonkach i wokół dolnej krawędzi aplikacjami z aksamity, wyszywaniem oraz koralikowym haftem.

Na szczególnie uroczyste okazje zamożne kobiety ubierały kaftany

Koszula Lachowska

Kwiatek na gorsecie

Ocalić od zapomnienia

(zwane też kabatami) – dopasowane do figury, sięgały nieco poniżej bioder, miały długie rękawy z wysokimi, wywijanymi mankietami i duży kołnierz opadający na plecy i ramiona. W talii doszyta była szeroka baskinka, złożona z ponad dwudziestu usztywnionych fałdów, zwanych organkami, które wydatnie poszerzały sylwetkę w biodrach. Zdobnictwo tej części stroju przypominało dekorację męskich kaftanów – dekorowano je mosiężnymi guzami, chwaścikami, lamowaniem i haftami.

Strój Lachów Sądeckich należy już do przeszłości. Oryginalne jego przykłady zachowały się jedynie w zbiorach muzealnych lub też – w nielicznych przypadkach – jako pamiątki rodzinne. Współczesny lachowski strój funkcjonuje niemal wyłącznie jako kostium sceniczny w bardzo licznych na Sądecczyźnie zespołach folklorystycznych.

Odrębność kulturową widać także w muzyce, tańcu i śpiewach lachowskich. Dominują melodie oparte na rytmie walca, o charakterze lirycznym, a także żywe tańce z podkładem muzycznym kontrabasu, skrzypiec, klarnetu i trąbki. Warto zauważyć, że spotykamy tu tańce raczej rzadkie w innych regionach, takie jak krzyżak, cięta polka.

Tradycje ludowe na terenie działania LGD „Korona Sądecka" są pielęgnowane przez działające zespoły regionalne a także organizowanie imprez kulturalnych. Jest tu tych zespołów sporo, toteż potrzeby w tym zakresie są niemałe. Stroje sądeckie zawsze były drogie z racji ręcznego wykonania i bogatego zdobnictwa. Dlatego potrzeba niemałych funduszy również dziś na ich zakup i renowację. Działania w tym zakresie prowadzone są z wykorzystaniem funduszy unijnych. Przykładem może być projekt pn. "Zakup strojów i instrumentów regionalnych dla lokalnych zespołów w celu kultywowania kultury ludowej" zrealizowany przez Gminny Ośrodek Kultury w Kamionce Wielkiej.

Kultura Lachów Sądeckich, Limanowskich i Pogórzan

Kulturę Lachów Sądeckich prezentuje się szeroko w czasie wielu imprez kulturalnych, realizowanych dzięki pozyskanym unijnym środkom. Jednym z działań promujących tradycję naszego regionu jest impreza „Lato w Dolinie Kamionki", która w kolejnych trzech latach prezentowała zespoły regionalne, twórców ludowych z terenu działania LGD „Korona Sądecka", potrawy regionalne z tego terenu, a w roku 2014 młodych muzyków ludowych.

Kolejnym obszarem obfitującym w tradycje regionalne Lachów Sądeckich są grupy kolędnicze pojawiające się w okresie Bożego Narodzenia i Nowego Roku. Wspaniałe tradycje kolędowania można zobaczyć na gminnych konkursach kolędniczych na Sądedcczyźnie, jak też Powiatowym Przeglądzie Grup Kolędniczych „Sądeckie kolędowanie", które odbywa się corocznie w Mystkowie. W programach kolędniczych można zobaczyć wiele barwnych postaci. Są tam turoń, Żyd, Cygan i Cyganka przepowiadającą przyszłość a także trzej królowie, Heroda i wiele innych postaci kolędniczych. Postacie Bożego Narodzenia dostrzec można w szopkach kukiełkowych, wykonywanych w ostatnim miesiącu roku. Część szopek zdobiła świąteczną choinkę (wcześniej „podłaźniczkę"), część natomiast służyła do wykonywania przedstawień bożonarodzeniowych, w czasie kolędowania.

Ważnym, choć niematerialnym elementem kultury ludowej jest gwara, pielęgnowana przez zespoły regionalne. Od kilkunastu lat organizowany jest Gminny Konkurs Gwary „Lachoskie Godonie" organizowany przez Gminny Ośrodek Kultury w Kamionce Wielkiej. Służy on ochronie od zapomnienia pięknej gwary lachowskiej w przekazywanych legendach, opowiadaniach, gawędach i opisie scen rodzajowych. Najlepsi gawędziarze poprzez eliminacje ponadgminne konkursu w Podegrodziu walczą o prawo udziału w finale rywalizacji „Sabałowych Bajaniach" w Bukowinie Tatrzańskiej.

KWIATEK NA
NIEBIESKIM TLE

Twórcy ludowi

Józef Ogórek – rzeźbiarz z Jamnicy

Rzeźbi od ponad trzydziestu lat. Jest samoukiem i nigdy nie kopiował innych twórców. Pierwszym poważnym wydarzeniem był udział w Wystawie Twórców Podkarpackich w Skansenie Etnograficznym w Falkowej. Później prace były prezentowane na wystawach w Kamionce Wielkiej w ramach dorocznej imprezy „Lato w Dolinie Kamionki". W latach osiemdziesiątych pan Józef zgłosił działalność gospodarczą i wykonując rzeźby na sprzedaż głównie do Cepelii. Obecnie rzeźbą zajmuje się dla czystej przyjemności. Ma wiele pomysłów, które stara się przełożyć na drewniany wizerunek. Wykonuje rzeźby i płaskorzeźby najczęściej w drewnie lipowym. Wśród planów artysty z Jamnicy są „Ostatnia wieczerza" oraz wykonanie mechanizmów ruchowych do jego szopki w miejscowej kaplicy. Ostatnio prezentował swoje prace dla TVN. Po latach twórczej pracy, urządził sobie pracownię i galerię w suterenach własnego domu. Wchodząc tam zawiesimy oko na wielu płaskorzeźbach i dużych rozmiarów postaciach, wyrzeźbionych w klocach. Króluje „Frasobliwy" i twarze cierpiącego Chrystusa.

Władysława Janus - hafciarka z Mystkowa

Od najmłodszych lat zajmowała się haftem ludowym i robótkami ręcznymi na drutach. Spod jej igły wyszły niezliczone ilości kolorowo haftowanych obrusów i ozdobnych narzut. Na wykonywanych przez nią haftach przeważają kompozycje kwiatów polnych. Wykonuje kwiaty płaskie i wypukłe (np. białe zdobnictwo na białym tle). Pani Władysława haftowała koszule, kamizelki i spodnie dla zespołu „Mali Mystkowianie". Zrobiła też okazały obrus na ołtarz główny do miejscowego kościoła. Jej prace były prezentowane na licznych wystawach; w byłej Rejonowej Spółdzielni Zaopatrzenie i Zbytu w Nowym Sączu, na „Agropromocji" w Nawojowej (w 2014 roku otrzymała I miejsce), w Gminnym Ośrodku Kultury w Kamionce Wielkiej, a nawet na Targach „Cepelii" w Krakowie. Nie lubi seryjnej roboty, woli za każdym razem tworzyć coś nowego, innego. Kolejną jej pasją było robienie kwiatów z bibuły. Mówi o tym w czasie przeszłym, gdyż całymi dniami robiła kiedyś bibułowe kwiaty na strojenie feretronów kościelnych i na dekoracje grobów na cmentarzu (w tym przypadku dodatkowo woskowano bibułę, aby nie uległa rozmoczeniu). Potrafi wykonać „lilijki" dla dziewczynek do I Komunii Świętej. Robiła też „rózgi" weselne ("rózga" to rekwizyt dla najstarszego starosty wesela). Pani Władysława prowadziła wiele kursów dla młodych gospodyń wiejskich, dotyczących zarówno haftu jak i gotowania i pieczenia ciasta. Jest osobą z ogromnym dorobkiem artystycznym, niesamowitym wyczuciem piękna, ale jednocześnie niezwykle życzliwą i skromną.

Marian Kiełbasa – malarz, rzeźbiarz z Jamnicy

Plastyką zajął się będąc jeszcze w szkole podstawowej. W 1965r wykonał dwie swoje pierwsze rzeźby, które później przekazał do Muzeum Okręgowego w Nowym Sączu. Bez reszty pochłaniała go zarówno forma jak i treść postaci struganych w drewnie i przelewanych farbą na płótno. Ukończył Państwowe Liceum Technik Plastycznych w Nowym Wiśniczu, gdzie otrzymał staranne przygotowanie warsztatu plastycznego. Wyjeżdżał przez 5 lat z grupą plastyczną Towarzystwa Przyjaciół Sztuk Pięknych z Nowego Wiśnicza do Fromborka, uczestnicząc w plenerach i wystawach plastycznych. Jego rysunki ukazywały się na łamach tamtejszego czasopisma

„Na przełaj przez Frombork". W uznaniu zasług dla tego miasta otrzymał Honorowe Obywatelstwo Miasta Frombork. W latach 1974-1976 należał do grupy plastycznej „Hebdama" (co z łacińskiego oznacza siedmiu), pod kierownictwem artystki rzeźbiarki Genowefy Nowak, biorąc udział w licznych wystawach zbiorowych. Należał także do Zespołu Twórców Nieprofesjonalnych w Domu Kultury „Sutoris" w Bochni.

Od 1976 r. osiadł w Jamnicy, gdzie tworzy do dnia dzisiejszego. Od tego też czasu jest członkiem nowosądeckiego TPSP.

Marian Kiełbasa zajmuje się rzeźbą, malarstwem, linorytami. Stosuje wiele technik lub też miesza je w celu uzyskania określonego efektu. Swoje prace wystawiał w GOK w Kamionce Wielkiej na wielu zbiorowych i indywidualnych wystawach (szczególnie podczas dorocznej imprezy „Lato w Dolinie Kamionki".)

Marian Kiełbasa wykonał m.in. dwustronny sztandar i duży różaniec o obwodzie 10 m dla pielgrzymów corocznie prowadzonych do Kalwarii Zebrzydowskiej przez Jana Kosa z Jamnicy. Natomiast w 2003 r. powstało „Serce Pana Jezusa" – płaskorzeźba złocona, która została przekazana do kaplicy Polskiego Kontyngentu Wojskowego SFOR w Bośni w mieście Doboj. Otrzymał stamtąd pisemne podziękowanie od kapelana Kontyngentu ks. majora Zbigniewa Sanickiego.

Podczas pobytu w PLTP w Nowym Wiśniczu wspólnie z Czesławem Dźwigajem (obecnie profesorem w Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie) tworzyli wiele rzeźb. W domu artysty z Jamnicy można zobaczyć dziesiątki albumów fotograficznych, tysiące zdjęć dokumentujących wykonane przez niego rzeźby, obrazy olejne, scenografie oraz liczne dekoracje, niektóre robione rzeczywiście z dużym rozmachem. Tu widać najlepiej dokonania i drogę życiową artysty. Spora część jego dorobku artystycznego znajduje się w wielu muzeach w całej Polsce a także w Niemczech, Holandii i Kanadzie.

Maria Doszna - koronczarka z Królowej Górnej

Umiejętności szydełkowania poznała w dzieciństwie. Przez wiele lat rozwija swój artystyczny warsztat, a efektem tego jest wiele wspaniałych prac, prezentowanych później na rozmaitych wystawach. Swoimi umiejętnościami dzieli się z młodzieżą podczas organizowanych warsztatów plastycznych. W 2012 roku prowadziła warsztaty koronkarskie w Gminnym Ośrodku Kultury w Kamionce Wielkiej w ramach projektu „Nie zapomnijmy co nasze - organizacja warsztatów rękodzieła ludowego w Gminie Kamionka Wielka".

Helena Kufta - hafciarka, malarka z Piątkowej

Od 1978 roku zaczęła interesować się haftem, techniki poznała dzięki uprzejmości hafciarki zdobiącej stroje dla zespołu „Mazowsze". To ona nauczyła ją podstaw tego rzemiosła. Po paru latach pani Helena rozpoczęła współpracę z zespołem „Lachów Sądeckich", polegającą na haftowaniu strojów na ich potrzeby. Zajmowała się tym do roku 1985. Pani Helena haftowała nie tylko stroje dla „Lachów", ale również dla „Sądeczoków" i „Piątkowioków".

Biorąc udział w licznych konkursach, przeglądach i wystawach może poszczycić się nagrodami w różnych dyscyplinach rzemiosła tradycyjnego – haftu i wyrobów bibułkarskich. Twórczyni w realizowaniu siebie poprzez sztukę ludową nie ustaje w odkrywaniu innych technik plastycznych. Obecnie uczy się malarstwa na szkle. Swoje wyroby prezentuje podczas festiwali i targów, czasem sprzedaje je na kierma-

szach sztuki i jarmarkach rękodzieła. Oprócz haftowania strojów ludowych, haftuje również obrusy, serwety, obrazy, wykonuje koronki szydełkowe i klockowe. Dzieli się pasją i umiejętnościami z wszystkimi chętnymi zgłębić tajniki rzemiosła ludowego. Haftu uczyła dzieci z Piątkowej podczas warsztatów, jak również na spotkaniach w Nowym Targu. Umiejętności pani Heleny przejęły jej trzy córki.

Stanisława Majda - bibułkarka ze Świniarska

Twórczością ludową zajmuje się od najmłodszych lat. Jej artystyczna przygoda rozpoczęła się w 1995 r., kiedy to wykonała pierwszą palmę wielkanocną na parafialny konkurs i wykonane przez nią kwiaty zrobiły duże wrażenie na etnografach z Muzeum Okręgowego w Nowym Sączu. Tak też rozpoczęła się współpraca trwająca do dziś z Sądeckim Parkiem Etnograficznym, gdzie jako artystka ludowa, bierze udział w imprezach skansenowskich na stoiskach prezentując swoje wyroby bibułkarskie i szydełkowe. Po 1996 r. bierze czynny udział w życiu kulturalnym Gminy Chełmiec, współdziałając z GOK w Chełmcu.

Od 2002r. rozwinęła się współpraca pani Stanisławy z Małopolskim Centrum Kultury SOKÓŁ w Nowym Sączu. W 2007r. została przyjęta do Stowarzyszenia Lachów Sądeckich w Podegrodziu. Pani Stanisława bierze aktywny udział w licznych pokazach, warsztatach, wystawach, konkursach oraz kiermaszach ludowych. Jej pasją jest tworzenie kwiatów bibułkowych. Używa do ich wyrobu krepiny, która sprawia, że końcowy efekt wyrobu do złudy przypomina prawdziwy kwiat. Przykładowymi kompozycjami tradycyjnymi są: podłaźniczki, pająki bożonarodzeniowe, palmy wielkanocne, różdżki weselne, girlandy. W poszukiwaniu nowych wzorów tworzy również: kotyliony, bukieciki, kosze kwiatowe, drzewka szczęścia oraz same kwiaty: malwy, słoneczniki, róże i inne. Jej prace można zobaczyć w wielu miejscach z którymi współpracuje, jednakże najważniejszym wydarzeniem było wykonanie prezentu - girlandy z kwiatów bibułkowych /1,5 m/ dla dziecięcego zespołu PROMYCZKI z Nowego Sącza, który 4 listopada 2004 roku był z wizytą u Ojca Świętego Jana Pawła II. Kolejną dziedziną twórczości, w której znajduje spełnienie jest koronkarstwo i haft krzyżykowy. Spod jej reki wychodzą serwety, obrusy, aniołki szydełkowe oraz obrazy i serwety haftowane z wzorów własnych haftem krzyżykowym. W 2014 roku została laureatką plebiscytu o zaszczytny tytuł Sądeczanina Roku.

Władysława Poręba - malarka z Paszyna

Twórczością ludową zajmuje się od ponad 30 lat. Pani Władysława zaczęła interesować się malarstwem na szkle jako młoda dziewczyna, pierwsze nauki pobierała od swojej siostry Zofii Stanek – utalentowanej i znanej paszyńskiej malarki.

Tematyką główną jej prac są motywy religijne, a najchętniej maluje obok postaci świętych, sceny rodzajowe z życia wsi, lecz największa ilość obrazów przedstawia wizerunki Matki Boskiej.

Wyrazisty kontur rysunku, wykonywany pędzelkiem i tuszem z wręcz wirtuozerską swobodą i pewnością kreski cechuje szczególna subtelność i miękkość. Kładziona z ogromnym wyczuciem plama barwna i światłocienie, otrzymywane nie przez szrafowanie kreskami, lecz laserunkowe podbarwienia, dodają żywości kolorom, nie zacierając kompozycji. Wskazuje to na mistrzowskie wykorzystanie efektu połyskliwej ostrości i głębi barw przeświecających przez szkło.

Stanisława Motyka - rzeźbiarka z Piątkowej

Twórczością ludową zajmuje się od najmłodszych lat. Od 30 sierpnia 1977r. należy do Towarzystwa Przyjaciół Sztuk Pięknych w Nowym Sączu i tworzy głównie płaskorzeźby i rzeźby w drewnie. Maluje również na szkle oraz obrazy olejne na płótnie. Jest czynną uczestniczką wszelkich wydarzeń artystycznych, biorąc udział w wystawach krajowych i zagranicznych. Jej twórczość rzeźbiarską Muzeum Okręgowe w Nowym Sączu, uważa za ważną, gdyż sięgając do różnych technik i form tradycyjnej rzeźby ludowej, twórczo je rozwija, nadając im swoisty, indywidualny charakter. Szczególnie cenne prace to: rzeźby ludowe, plastyka obrzędowa - palmy, pająki...

Zofia Dudzik - bibułkarka z Klęczan

Twórczością ludową zajmuje się od 1980r., kiedy jako nauczyciel Szkoły Podstawowej w Klęczanach rozpoczęła prowadzenie Dziecięcego Zespołu Tanecznego 6-latków i prowadziła go nie przerwanie do czasu przejścia na emeryturę tj. do 2008r. Zespół dzięki staraniom pani Zofii zakupił stroje do tańca narodowego – Krakowiak oraz część strojów do tańca ludowego. Dzieci przez swoje występy uświetniały wiele imprez nie tylko szkolnych, ale bardzo aktywnie włączały się w uroczystości środowiskowe np. Dzień Górnika, festyny wiejskie – Piknik pod lipą, dzień seniora, przeglądy kolędnicze i jasełka, zjazdy jubileuszowe np. GS Chełmiec.

Przygotowanie grup kolędniczych na przeglądy gminne, powiatowe i regionalne (Bukowina Tatrzańska, Podegrodzie) to kolejna pasja Pani Z. Dudzik. W tych przygotowaniach Pani Zofia była głównie choreografem, wykorzystywała tu swoją ogromną wiedzę z zakresu etnografii regionalnej Lachów Sądeckich, a całym scenariuszem zajmował się Pan Julian Jacak. Wspólna ich praca przyczyniła się do wielu nagród dla grup kolędniczych z Klęczan. W pracy z dziećmi realizuje się i przekazuje młodemu pokoleniu zamiłowanie do kultury lachowskiej, prowadzi zajęcia z zakresu bibułkarstwa z dziećmi i członkiniami Koła Gospodyń Wiejskich.

Janina Mróz - malarka, bibułkarka z Marcinkowic

Od dzieciństwa interesowało ją wszystko, co związane było z plastyką. Obecnie, sens tworzenia daje jej praca z dziećmi - jako nauczyciel i przekazywanie im swoich umiejętności oraz rozbudzanie w nich spostrzegania piękna i artystycznego tworzenia w wielu dziedzinach szeroko rozumowanej sztuki ludowej. W swojej działalności artystycznej obecnie zajmuje się wykonywaniem obrazów na szkle, bibułkarstwem, wycinankami, haftem krzyżykowym, płaskim i richelieu. Bardzo wiele czasu poświęca także na rysunek oraz malarstwo akwarelą i pastelami. Bierze udział w wielu konkursach, w których zdobywa wysokie miejsca, kiermaszach, jarmarkach, dożynkach i imprezach organizowanych na terenie Sądecczyzny.

Anna Padoł - rzeźbiarka z Paszyna

Jej prace wyróżniają się archaicznością i charakterystycznymi oczami. Rzeźbi głównie anioły figury Chrystusa, postaci świętych. Jest prezesem Stowarzyszenia Twórców Ludowych w Paszynie. Tworzy od ponad trzydziestu lat. Miłość do drewna odziedziczyła po dziadku – bednarzu, jednak sztuki rzeźbiarskiej nauczył ją wujek, Stanisław Poręba. Pani Anna szybko zaczęła zdobywać nagrody i wyróżnienia na konkursach, do dziś bierze także udział w licznych imprezach folklorystycznych. Artystka rzeźbi w drewnie lipowym, potem pokrywa swoje prace farbą akrylową, czasem je dodatkowo lakieruje. Najczę-

ściej tworzy rzeźby o tematyce religijnej. By rozpoznać jej dzieła wśród innych, należy zwrócić uwagę na twarz: postacie tworzone przez panią Annę mają zwykle przymrużone oczy, z wyraźnie zaznaczonym konturem dolnej powieki, spoglądające w dół. Rzeźby znajdują się w muzeach nie tylko w Polsce. Prywatni kolekcjonerzy w kraju i za granicą. Od 1984r. należy do Stowarzyszenia Twórców Ludowych w Lublinie, aktywnie uczestniczy w konkursach rzeźbiarskich i w wystawach na terenie całego kraju. Swoja twórczość prezentowała min. na kiermaszach świątecznych i cepeliadzie w Krakowie i w Warszawie. Prowadziła warsztaty w Muzeum Etnograficznym we Wrocławiu, Oleśnicy koło Wrocławia, w Lublinie oraz w Ośrodku Kultury w Chełmcu, Mogilnie i Korzennej. Warsztaty w Lublinie ze studentami organizowane przez Ministerstwo Kultury i Sztuki.

W dniu 28.05.2014r. została odznaczona srebrnym krzyżem przez Prezydenta Polski Bronisława Komorowskiego.

Rozalia Latko - bibułkarka z Klęczan

Pani Rozalia od dziecka zajmuje się bibułkarstwem. Sztuki tej nauczyła się od swojej babci. Rozpoczynała od wykonywania ozdób świątecznych, które zresztą tworzy do dziś. Twierdzi, że niemal każdy starszy mieszkaniec Klęczan miał kontakt z tym rzemiosłem, głównie ze względu na organizowane tu co roku konkursy na palmy wielkanocne. Inną pasją pani Rozalii jest szydełkowanie. Najbardziej lubi wykonywać szydełkowe aniołki i koszyczki.

Dorota Leśniak - malarka z Trzetrzewiny

Pani Dorota zajmuje się ikonopisarstwem, malarstwem oraz dekoracją wnętrz sakralnych i florystyką. Ikony maluje farbami akrylowymi na desce lub sklejce. Stale doskonali technikę i poszerza wiedzę na temat ikon. Proces malowania dzieła to jej zdaniem przeżycie emocjonalne. Jak twierdzi, aby powstała dobra ikona, potrzebna jest inspiracja pochodząca od Boga oraz uczucie włożone w proces twórczy. Ulubionymi tematami ikon pani Doroty są portrety Chrystusa i Matki Boskiej oraz żywoty świętych. Stara się pogłębiać wiedzę na temat postaci, które maluje. Lubi także tworzyć obrazy na płótnie, głównie krajobrazy, ikonopisarstwo to jednak jej ulubiona technika. Zdaniem artystki, ikony mają w sobie coś szczególnego, coś, co sprawia, że ich malowanie nigdy nie jest nudne.

Magdalena Cięciwa - koronczarka z Marcionkowic

Opanowała sztukę perfekcyjnie koronki klockowej do perfekcji. Nic dziwnego – zdolności manualne przejawiała przez całe swoje życie. Już jako dziecko dużo haftowała, w ósmej klasie szkoły podstawowej wygrała nawet międzyszkolny konkurs w Katowicach. Wyhaftowała wtedy kolorowymi mulinami na tiulu wzór, jaki wisiał u niej w domu, zrobiony przez kogoś z rodziny. W latach 70. i 80. kobiety same w ten sposób starały się upiększyć swoje domy. Dziś pani Magdalena także trochę haftuje, wyhaftowała sobie na przykład strój lachowski, bluzkę, gorset, w którym występuje na festiwalach, reprezentując region. Prawdziwą jej miłością jest koronka. I to tylko klockowa, bo ta na szydełku, to nie jest koronka. Mimo że pani Cięciwa zajmuje się tą dziedziną sztuki dopiero od dziesięciu lat, ma już wiele osiągnięć. Pani Magda była na lekcjach w Bobowej, u słynnej koronczarki Ewy Szpili, a także w Zakopanem, w szkole Modrzejewskiej oraz w MOK „Sokół". Poza tym sama technika, to tylko mała część wszystkich umiejętności koronkarskich. Owszem, ważne jest, żeby wiedzieć, jak przechodzą nitki, ale najważniejszy jest zmysł projektancki, pomysłowość i odwaga, żeby nie bać się wyzwań. A tego właśnie pani Cięciwie nie brakuje.

Życiorys Jakuba Widła z Krasnego Potockiego

Urodziłem się 16 marca roku pańskiego 1927
Ten dzień był pogodny ale troche mroźny
I w tym skromnym domu co był kryty strzechą,
Byłem dla rodziców tak wielką pociechą,
Bo mnie wyprzedziły wcześniej dwie siostry,
Co dla rodziców też radość przyniosły.
Ale na dodatek brat się też urodził-
Po równej połowie Bóg ich wynagrodził
Czasy były trudne i niekolorowe, każdy skromny
Rolnik, żeby rodzinę wychować, dość zachodził
W głowę, żeby rodzinę ubrać i nie chodziły gołe
Ale na szczęście mój Ojciec był krawcem
Sobie radził i swoich dzieci do
nędzy nie doprowadził.
To co najważniejsze - do szkoły nas posyłali
Żebyśmy nie były analfabetami.
I ten skromny żywot powoli się toczył
Tak w tym niedostatku ludzie dorastali i ten
Skromny żywot naprzód siebie pchali
Gdy wybuchła wojna, dla ludzi strach i cierpienie,
A dla niektórych katorgi i wieczne stracenie.
Ja, wtenczas miałem lat 12 i wnet musiałem
Iść na przymusowe roboty i ciężko pracować
Tak jak starsze chłopy
Wojna się skończyła, było trochę ulgi.
I zaraz ojcowie posłali mnie do miasta,
Żebym się uczuł rzemiosła
I ta ulga zwykłym ludziom dużo swobody
Przyniosła, że ludzie ze wsi mogły iść do miasta
Uczyć się wszystkiego i nie służyć u bogacza za
Grosza marnego. Ten wybór szewskiego rzemiosła
Przecież w młodym wieku. Radość mi przyniosła,
Gdy byłem w praktyce już na trzecim roku,
Majster dawał mi nowe buty robić stopniowo po
Trochu, i jednego razu przyszła pani tak bardzo
Urocza zamówić kozaki. Majster dobroduszny
Pozwolił wziąć miarę z jej stopy.
I gdy położyła swą nogę na białym kartonie
Rysuje ołówkiem wokół miłej stopy
Później biorę meter w ręce mierze najpierw
Palce i grubość kostki, serce mi zamarło
Jak wziąć miarę pod kolanem na szerokość cholewki
Ale ta radość mierzenia tej stopy długo nie cieszyła
Bo ludowe rzemiosło wnet się rozwaliło,
Bo jestem dziadek spod strzechy
Wnuki szybko dorastały do szkolnej zerówki
Ja chodziłem z nimi i po drodze układałem starodawne śpiwki.
I te miłe panie co dzieci przyjmowały
Zawsze sie cieszyły, że takiego dziadka jeszcze nie widziały.
Bom im opowiadał co po drodze myślę,
Że im wnet zaśpiewam te piosenki zmyślne.
I po tym śpiewaniu dostałem zamówienie
Żebym im opisał o starych zwyczajach
Jak ludzie dawniej żyli i jakie gawędy w rodzinie tworzyli.
I dzięki tym paniom co mnie do pisania namówiły,
To moje dwie gawędy na scenie pierwsze miejsce miały.
Ale w młodym wieku czasu nie marnował,
Bo w zimowej porze zawszem kolędował.
A że jestem mały, tom dziadka odgrywał
I za to gadanie hojne kolędki zawsze otrzymał.
Jak nas puścili do środka izdebki, to się dziadek Modlił:
„ Za gazdo, za głosposio, żeby zdrowe były
I żeby sie im córki nie skłoziaciły,
Jak dacie gorzołki kworto
To wom zaśpiywomy kłolondko, co śmichu worto”
I pło ty gorzołce tańce i śpiewanie.
A któro dziewucha trocho słabso boła
To i do kołyski co si przyspłorzyła
To co napisałem, wszystko z prawdy wzięte
A może niektóre drobiazgi są tu pominięte
Nigdy nie wiadomo jak życie może długo służyć
Bo jeszcze swe gawędy chciałbym je wydłużyć.
Ale wtenczas było takie przysłowie:
Kto ma w głowie olej, to idzie do pracy na kolej.
Ja z tego przysłowia chętnie żem skorzystał
Bo na kolei drugi zawód zyskał
I po roku pracy dostałem mundur kolejowy
I z tej radości zaraz przyszła mi żoniacka do głowy.
Ale te zaloty były bardzo skromne,
Bo wtenczas na kolei w produkcji normy pracy
Były tak wysokie i niemożliwe,
Że brakowało czasu na spotkania miłe.
Przecież w dawnych czasach były różne zwyczaje,
A nawet zabobony, że święty Antoni jest
Patronem od zguby i szukania żony.
I poszedłem na odpust do drugiej parafii
Prosić Antoniego, może się coś trafi
Wychodzę z kościoła patrzę za pannami.
Aż tu idzie jedna taka osmutniała
Jak by miała od strachu boja
Pewnie po to samo przyszła i będzie już moja.
Podchodzę do niej, biorę ją pod rękę,
I daje jej serce odpustowe w rękę,
Żeby nas łączyło od tego odpustu teraz i na wieki.
Nawet się zgodziła zaprosić do domu,
Pokazać rodzinie co znalazła na odpuście
W parafii w Męcinie.
Wnet doszło do prawdy, że trzeba prosić teściową,
O rękę jej córki, ale oprócz ręki prosiłem
O całe oblicze i wszystko dobro co się w niej mieści,
Żeby nam starczyło tego dobra do samej starości.
Jak zaszedłem do proboszcza zgłosić swój ożenek
Jak popatrzył na mnie i powiedział - Ty stary
Kawalerze, masz wiek Chrystusowy
Ożeń się szybko, będziesz miał już z głowy.
I w tym małżeństwie cośmy razem żyli
To z tej miłości trojkę dzieci wspólnie przysporzyli.
Gdy się dzieci rodzą, napełniają ziemię,
To przecież rodzice kładą w nich nadzieję.
Czy wyrosną zdrowe i będą wiedze pojmowały,
Żeby sobie w życiu radę jakoś dały.
Skromne moje myśli, a nawet marzenia
Nie poszły na marne, bo wszystkie moje dzieci
Mają swoje gniazda i swoje pociechy.
Te siedmioro wnuków, co daje mi na co dzień
Tak dużo pociechy, że się nie starzeję

Zespół Regionalny
MSZALNICZANIE z Mszalnicy

Zespoły Regionalne z Gminy KamionkaWielka

Zespół Regionalny
MSZALNICZANIE z Mszalnicy

Działa pod patronatem Gminnego Ośrodka Kultury w Kamionce Wielkiej, tel/fax. 18 445-60-29, e-mail: gok@adres.pl

Zespół „Mszalniczanie" powstał w 1981 roku, jako pierwszy tego typu w gminie Kamionka Wielka. Jego założycielami są Stanisław Kunicki i Kazimierz Ogorzałek.

„Mszalniczanie" reprezentują region etnograficzny „Lachów Sądeckich", położony u podnóża najbardziej na północ wysuniętej części Karpat. Region ten należy do najbardziej atrakcyjnych kulturowo w Polsce tak pod względem śpiewu, muzyki, tańca, obrzędów i zwyczajów ludowych oraz niezwykle bogatego stroju.

Właśnie te elementy decydują o kolorycie i bogactwie kultury ludowej w regionie sądeckim. Zespół „Mszalniczanie" prezentuje folklor swojego regionu w formie autentycznej. Są to nie tylko pieśni, tańce i muzyka, ale też widowiska będące rekonstrukcją wcześniejszych obrzędów z tego terenu.

W zespole tańczą zarówno młodzi jak i starsi, a wyróżnia ich strój, taniec i śpiew a także sposób zachowania się na scenie. Zgodnie z trady-

cją ludową muzykę tworzą skrzypce prym, skrzypce sekund, klarnet, trąbka i kontrabas.

W repertuarze zespołu są następujące programy i widowiska:

1. „Mszalnickie wesele" (oddzielne widowiska części wesela):
   a) Błogosławieństwo,
   b) Oczepiny,
   c) Krakowiaki weselne.
2. Widowisko obrzędowe Kolęda z turoniem.
3. Wiązanka tańców lachowskich.

W czasie ponad trzydziestoletniej działalności „Mszalniczanie" koncertowali na wielu konkursach i festiwalach, zarówno krajowych i zagranicznych.

Spośród wielu nagród jakie zespół posiada na uwagę zasługują: III miejsce na Ogólnopolskim Konkursie Tradycyjnego Tańca Ludowego w Rzeszowie (1984r), III miejsce i „Brązowa Ciupaga" na Międzynarodowym Festiwalu Folkloru Ziem Górskich w Zakopanem (1987r), gościnny występ w Festiwalu Folklorystycznym w Svendborg (Dania 1994r), gdzie zespół tańczył przed Królową Danii Małgorzatą II.

W 1997 roku zespół odbył tygodniowe tourne po Niemczech.

W 1999 roku „Mszalniczanie" z wieloma zespołami Sądecczyzny witali Papieża Jana Pawła II w Starym Sączu podczas beatyfikacji Świętej Kingi. Wszystkie te zespoły nagrały później płytę CD pt „Życzymy, życzymy", dedykowaną Ojcu Świętemu.

W 2001 roku dzięki staraniom Starostwa Powiatowego w Nowym Sączu „Mszalniczanie" nagrali kolejną płytę CD, dokumentująca ich dorobek artystyczny.

Zespół Regionalny SKALNIK

Ocalić od zapomnienia

Zespół dwukrotnie brał udział w Festiwalu Górali Polskich w Żywcu w 2001 roku otrzymując III miejsce oraz w 2005 r, kiedy to zespół zdobył I miejsce i Złote Serce Żywieckie.

W 2005 roku grupa kolędnicza zespołu „Mszalniczanie" zdobyła I miejsce na Ogólnopolskim Przeglądzie Grup Kolędniczych w Bukowinie Tatrzańskiej .

W maju 2007r zespół występował na Węgrzech w Budapeszcie z okazji jubileuszu 40-lecia kapłaństwa Nuncjusza Apostolskiego ks. abp Juliusza Janusza. W tym samym roku „Mszalniczanie" wystepowali gościnnie na Dniach Miasta w Spiskiej Starej Wsi na Słowacji. Poza tym zespół występował na "Przepatrzowinach Teatrów Ludowych" w Czarnym Dunajcu, gdzie zdobył I miejsce i "Złotą Maskę".

W 2008 roku grupa kolędnicza z zespołu zdobyła I miejsce w Ogólnopolskim Przeglądzie Grup Kolędniczych w Bukowine Tatrzańskiej. W tym samym roku zespół występował w Kamience na Słowacji.

W 2009 roku "Mszalniczanie" występowali na Małopolskim Konkursie Obrzędów, Obyczajów i zwyczajów, gdzie zdobyli I miejsce. Występowali także w Melykut, węgierskiej gminie zaprzyjaźnionej z gminą Kamionka Wielka.

W 2009 roku zespół wygrał "Brązowe Żywieckie Serce" i "Złota Ciupagę" na MFFZG w Zakopanem.

W 2010 roku grupa kolędnicza zespołu zdobyła III miejsce na Ogólnopolskim Przeglądzie Grup Kolędniczych „Karnawał Góralski" w Bukowinie Tatrzańskiej, w 2012 roku miejsce II, a w 2013 i 2014 roku I miejsca w tym przeglądzie.

W 2011 roku zespół zdobył wyróżnienie Festiwalu Górali Polskich w Żywcu na Festiwalu Górali Polskich.

W roku 2014 zespół zdobył II miejsce na Małopolskim Konkursie Obrzędów i Zwyczajów Ludowych w Łużnej. W tym też roku zdobyli II miejsce na Lachowskim Konkursie Par Tanecznych i Kapel w Michalczowej.

Zespół wielokrotnie był prezentowany w programach radiowych i telewizyjnych, posiada nagrane płyty CD oraz film dokumentalny pt. "Ręce i korzenie"

Za swoją działalność zespół został odznaczony Nagrodą Wójta Gminy Kamionka Wielka, Starosty Nowosądeckiego a nawet Nagrodą Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Kierownikiem zespołu jest Czesław Majewski (tel. 18-445-65-93) a kierownikiem artystycznym i instruktorem Stanisław Kunicki (tel. 18-442-83-30), e-mail:mszalniczanie@poczta.onet.pl

Zespół Regionalny SKALNIK z Kamionki Wielkiej

Zespół działa pod patronatem Gminnego Ośrodka Kultury w Kamionce Wielkiej, tel/fax. 18 445-60-29, e-mail: gok@adres.pl

Zespół powstał w 1982 roku przy Gminnym Ośrodku Kultury w Kamionce Wielkiej i przyjął nazwę od najwyższego w okolicy wzniesienia. Reprezentuje region etnograficzny "Lachów Sądeckich" położony u podnóża najdalej na północ wysuniętej części Karpat. Region "Lachów Sądeckich" należy do najbardziej atrakcyjnych kulturowo w Polsce, tak pod względem muzyki, śpiewu, tańca jak zwyczajów

Zespół Regionalny SKALNIK

i obrzędów ale przede wszystkim niezwykle bogatego stroju, który w dużym stopniu decyduje o efekcie scenicznym.

"Skalnik" prezentuje folklor w formie autentycznej. Zespół dzięki swoim walorom i systematycznej pracy, zapisał się na trwałe w historii ruchu folklorystycznego na ziemi sądeckiej. Również prowadzona na bardzo wysokim poziomie artystycznym praca zespołu, stawia "Skalnik" w ścisłej czołówce, wśród zespołów tego typu na ziemi sądeckiej. Grupa uzdolnionej, niezwykle zaangażowanej i rozmiłowanej w tradycji swoich ojców młodzieży, już w połowie lat osiemdziesiątych zaczęła odnosić sukcesy. Zarówno w konkurencji z zespołami z własnego regionu jak też na konkursach i festiwalach międzywojewódzkich i krajowych "Skalnik" zdobył znaczące nagrody i wyróżnienia. Corocznie zespół bierze udział w przeglądach grup kolędniczych i przeglądzie "Druzbacka" w Podegrodziu. W okresie bożonarodzeniowym każdego roku zespół koncertuje z kolędami i pastorałkami. Zespół nagrał cztery płyty CD: "Na muzyce", "Po kolędzie", "My z kamieńskiej doliny" oraz " Jezu śliczny kwiecie".

Ważniejsze osiągnięcia zespołu:

- 1985 r. - Wyróżnienie na Ogólnopolskim Festiwalu Tradycyjnego Tańca Ludowego w Rzeszowie,
- 1986 r. - I nagroda na Ogólnopolskim Festiwalu Zespołów Regionalnych Resortu Górnictwa w Zabrzu,
- 1990 r. - Złoty liść "Jesieni Tatrzańskiej" - III nagroda na Międzynarodowym Festiwalu Folkloru Ziem Górskich w Zakopanem,
- 1992 r. - Nagroda główna oraz "Pawie Pióro" i "Gliniany Dzban" na Festiwalu Zespołów Regionalnych w Tarnowie ,
- 1993 r. - Udział w obchodach Dni Kultury Polskiej Stara Lubovnia (Słowacja),

- 1995 r. - Wyróżnienie na I Karpackiej Biesiadzie "Podkówecka" w Nowym Sączu,
- 1997 r. - Nagranie w TVP-2 "Folkowe Nuty" we Wrocławiu,
- 1999 r. - udział w uroczystości Kanonizacji św. Kingi w Starym Sączu, powitanie Ojca Św. Jana Pawła II na Ziemii Sądeckiej,
- 1999 r. - Wspólne nagranie płyty z sądeckimi zespołami ludowymi "Życzymy, życzymy" przez Radio Plus,
- 3.11.1999 r. i 4.11.1999 r. - udział w audiencji papieskiej w Rzymie,
- 2002 r. - „Złote Serce Żywieckie” na Festiwalu Górali Polskich w Żywcu na Festiwalu Górali Polskich,
- 2002 r. - "Brązowa Ciupaga" na Miedzynarodowym Festiwalu Folkloru Ziem Górkich w Zakopanem,
- 2008 r. - I miejsce muzyki zespołu na przegladzie "Druzbacka" w Podegrodziu,
- 2010 r. - "Brązowe Serce Żywieckie" na Festiwalu Górali Polskich w Żywcu na Festiwalu Górali Polskich,
- 2011 r. - I miejsce grupy kolędniczej z zespołu na "Karnawale Góralskim" w Bukowinie Tatrzańskiej,
- 2011 r. - I miejsce grupy śpiewaczej, III miejsce grupy żeńskiej i II miejsce muzyki na "Druzbacce" w Podegrodziu,
- 2011 r. - Wyjazd zespołu do Melykut na Węgrzech,
- 2013 r. - I miejsce na II Konkursie Kolęd i Pastorałek obszaru LGD ”Korona Sądecka”,
- 2013 r. - I miejsce „ZŁOTA ROZETA GÓRALSKA” na Ogólnopolskim Przeglądzie Grup Kolędniczych w Bukowinie Tatrzańskiej,
- 2013 r. - III miejsce „Pogórzańskie Gody” - Łużna,
- 2013 r. - gościnny występ na Międzynarodowym Festiwalu Folklorystycznym „Wesele Kurpiowskie” – Kadzidło,
- 2014 r. - II miejsce na Ogólnopolskim Przeglądzie Grup Kolędniczych w Bukowinie Tatrzańskiej.

Za swoją działalność zespół został odznaczony Nagrodą Wójta Gminy Kamionka Wielka, Starosty Nowosądeckiego a nawet Nagrodą Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.
Kierownik Zespołu: Halina Siedlarz
Instruktor: Józef Trojan
E-mail: skalnik@zespolregionalnyskalnik.pl,
www.zespolregionalnyskalnik.pl

Zespół Śpiewaczy „KAMIONCZANKI" z Kamionki Wielkiej

Zespół działa pod patronatem Gminnego Ośrodka Kultury w Kamionce Wielkiej, tel/fax. 18 445-60-29, e-mail: gok@adres.pl

Powstał w 1978 roku, przy Szkole Podstawowej w nr 2 w Kamionce Wielkiej.

Przez dziewięć lat przewodziła mu Bogusława Kłębczyk – dyrektor szkoły. Od roku 1987 działa pod kierunkiem Marii Ruśniak. Zespół prezentuje folklor muzyczny Lachów Sądeckich. Obecnie liczy piętnaście członkiń w wieku od pięćdziesięciu do siedemdziesięciu siedmiu lat, śpiewających w układzie dwugłosowym bez udziału instrumentów, z zachowaniem gwary. Zespół ma w swym gronie także świetne solistki i gawędziarki.

„Kamionczanki" śpiewają pieśni i piosenki, które pamiętają z lat dzieciństwa, przekazane przez mamy i babcie, uświetniając imprezy miejscowe, gminne i ponadgminne. Wśród bogatego repertuaru przewijają się dawne pieśni pasterskie, obrzędowe (weselne, pogrzebowe), miłosne, religijne (adwentowe, wielkopostne, pastorałki, kolędy), przyśpiewki i ballady.

Zespół występował w wielu przeglądach, konkursach, festiwalach, m. in.: na Sabałowych Bajaniach w Bukowinie Tatrzańskiej (w Konkursie Gawędziarzy, Instrumentalistów i Śpiewaków Ludowych), w Przeglądzie Muzyk, Instrumentalistów i Śpiewaków Ludowych w Krynicy, „Druzbacce" w Piwnicznej, Siołkowej i Podegrodziu, w Ogólnopolskim Festiwalu Kapel i Śpiewaków Ludowych w Kazimierzu nad Wisłą, na „Agropromocji" w Nawojowej. Co roku zespół występuje na plenerowej imprezie „Lato w Dolinie Kamionki."

Najważniejsze osiągnięcia:

- Konkurs Gawędziarzy, Instrumentalistów i Śpiewaków Ludowych „Sabałowe Bajania" – wyróżnienie (1985), II miejsce (1987),
- Przegląd Muzyk, Instrumentalistów i Śpiewaków Ludowych w Krynicy – II miejsce (1987),
- Ogólnopolski Festiwal Kapel i Śpiewaków Ludowych w Kazimierzu nad Wisłą – udział (1987), wyróżnienie w śpiewie solowym – Pani Janina Kocemba (2000),
- „Druzbacka"- I miejsce (2003), II miejsce (1987, 1992, 1994, 1996, 2001, 2002), III miejsce (1988, 1998, 1999),

Ponadto zespół nagrał swoje pieśni we Wrocławiu dla programu telewizyjnego „Folkowe Nuty " (1997). Ponadto zrejestrował czterdziestominutowy program dla „Radia Dobra Nowina" w Tarnowie (1998). Występował wraz z innymi zespołami na uroczystości Kanonizacji Św. Kingi w Starym Sączu, brał udział w powitaniu Ojca Świętego Jana Pawła II na Sądeckiej Ziemi oraz nagraniu płyty „Życzymy, życzymy", a także w audiencji papieskiej w Rzymie.

Szczególną miłością do pieśni ludowych wyróżniała się Pani Aniela Nowak – długoletnia członkini zespołu – wielokrotna laureatka różnych konkursów śpiewaczych i wspaniała gawędziarka (zmarła 14.10.2001r.)

Dziecięcy Zespół Regionalny
MAŁY SKALNIK

Ocalić od zapomnienia

Kamionczanki pieczołowicie kultywują zwyczaje i obrzędowość swojego regionu, dbając o czystość gwary i autentyczność strojów.

Dziecięcy Zespół Regionalny MAŁY SKALNIK z Kamionki Wielkiej

Zespół działa pod patronatem Gminnego Ośrodka Kultury w Kamionce Wielkiej, tel/fax. 18 445-60-29, e-mail: gok@adres.pl

„Mały Skalnik" powstał w 1984 roku. Założycielem zespołu a zarazem kierownikiem jest Zofia Kociołek.

Zespół ten przyjął swoją nazwę od najwyższego wzniesienia w okolicy Kamionki.

„Mały Skalnik" reprezentuje rejon etnograficzny „Lachów Sądeckich" położony u podnóża najdalej na północ wysuniętej części Karpat. Region Lachów Sądeckich należy do najbardziej atrakcyjnych kulturowo w Polsce, tak pod względem muzyki, śpiewu, tańca, zwyczajów, obrzędów a przede wszystkim bogatego stroju, który w dużym stopniu decyduje o efekcie scenicznym.

„Mały Skalnik" prezentuje folklor w formie autentycznej i jest inkubatorem ludowych tancerzy dla dorosłego zespołu „Skalnik".

Początki działalności zespołu to zbieranie tekstów, melodii, nauki tańca, śpiewu oraz dziecięcych zabaw. Początkowo zespół kierowany przez Zofię Kociołek występował na uroczystościach organizowanych w środowisku, głównie przez GOK.

Funkcję akompaniatora sprawuje od początku Józef Trojan.

W dniach 19-21 09. 1986 roku zespół po raz pierwszy wystąpił na uroczystościach związanych z 650 leciem Kamionki Wielkiej połączonych z VIII Latem w Dolinie Kamionki. Od tego czasu zespół systematycznie występował na wszystkich uroczystościach gminnych i kościelnych w Kamionce Wielkiej.

W 1993 roku zespół brał udział w II Międzynarodowym Festiwalu Dziecięcych Zespołów Regionalnych „Święto Dzieci Gór" w Nowym Sączu, a partnerem małych tancerzy z Kamionki był rosyjski zespół z dalekiego Krasnodaru.

W roku następnym „Mały Skalnik" wyjechał na Międzynarodowy Festiwal „La Capelino" do Nicei (Francja), gdzie dzięki swoim żywiołowym tańcom i barwnym strojom był atrakcją festiwalu.

W 1997 roku zespół występował w koncercie charytatywnym dla powodzian w Domu Kultury Kolejarza w Nowym Sączu.

Kolejnym historycznym wydarzeniem zespołu był udział w Mszy Świętej Kanonizacyjnej Św. Kingi w Starym Sączu (19 czerwca 1999r), udział w późniejszym nagraniu płyty CD „Życzymy, życzymy" oraz udział zespołu w wizycie sądeckich zespołów w Watykanie.

W październiku 2001 roku dzięki Starostwu Powiatowemu w Nowym Sączu „Mały Skalnik" nagrał swoja płytę CD, pt „Hej Kamionko, Kamionko".

Także z tego zespołu wywodziły się dziecięce grupy kolędnicze, które wielokrotnie otrzymywały nagrody na gminnych przeglądach kolędniczych i na przeglądach ponadgminnych.

„Mały Skalnik" prowadziło wielu instruktorów (w tym także założyciel-

Dziecięcy Zespół Regionalny
MAŁY SKALNIK

DZIECIĘCY ZESPÓŁ REGIONALNY
MALI MSZALNICZANIE

ka i kierowniczka zespołu Zofia Kociołek) a obecnie Urszula Gocek.

W zespole tańczy już drugie pokolenie a wiele tancerzy z początku istnienia zespołu już pozakładało swoje rodziny. Przez pierwsze lata swojego istnienia zespołowi patronowała Firma "Konspol" z Nowego Sącza.

Kierownik zespołu – Zofia Kociołek, instruktor - Urszula Gocek

Dziecięcy Zespół Regionalny MALI MSZALNICZANIE z Mszalnicy

Patronat: Gminny Ośrodek Kultury
33-334 Kamionka Wielka
tel/fax 18 445-60-29 e-mail: gok@adres.pl

Zespół "Mali Mszalniczanie" powstał w 1986 roku. Założycielem i kierownikiem zespołu jest Danuta Mółka, nauczycielka Szkoły Podstawowej w Mszalnicy i absolwent Studium Folklorystycznego w Nowym Sączu. Zespół skupia ponad najbardziej uzdolnione muzycznie i tanecznie dzieci z tej szkoły w wieku od 6 do 12 lat. Przynależność do zespołu jest dobrym przykładem wychowania regionalnego tych dzieci.

"Mali Mszalniczanie" prezentują folklor dziecięcy regionu "Lachów Sądeckich", pielęgnując dawne zwyczaje, zabawy, przyśpiewki. Żywiołowy taniec i śpiew, doskonale zachowana gwara oraz niezwykle barwne stroje regionalne decydują o powodzeniu zespołu.

Zespół występował na wielu imprezach kulturalnych, konkursach i festiwalach, m in: w Limanowej, Rytrze, Piwnicznej, Krynicy, Dąbrowie Tarnowskiej, Gnojniku, Lipnicy Murowanej, Rabce, Nowym Sączu.

Corocznie zespół występuje na dorocznej imprezie - "Lato w Dolinie Kamionki".

W 1999 roku "Mali Mszalniczanie" jako jeden z wielu zespołów Sądecczyzny, uczestniczył w Mszy Św. Kanonizacyjnej Św. Kingi w Starym Sączu. Jednak dzieci najbardziej sobie cenią dwukrotny udział w Karpackim Festiwalu Dziecięcych Zespołów Regionalnych w Rabce, a nade wszystko udział w Międzynarodowym Festiwalu Dziecięcych Zespołów Regionalnych "Święto Dzieci Gór" w Nowym Sączu w 1999 roku. W tym festiwalu partnerskim zespołem tancerzy z Mszalnicy był ukraiński zespół "Dżerelce" ze Stryja. Dzieci tak się zaprzyjaźniły, że już w następnym roku gościnnie koncertowały u swych przyjaciół na Ukrainie.

Staraniem Starostwa powiatowego w Nowym Sączu w 2001 roku "Mali Mszalniczanie" wydali płytę CD ze swoim programem. W 2002 roku zespół brał udział w Międzynarodowym Festiwalu Folklorystycznym w Lurcy-Levis we Francji.

Kierownik artystyczny i organizacyjny - Danuta Mółka.

Dziecięcy Zespół Regionalny MALI MYSTKOWIANIE z Mystkowa

Zespół działa pod patronatem Gminnego Ośrodka Kultury w Kamionce Wielkiej, tel/fax. 18 445-60-29, e-mail: gok@adres.pl

"Mali Mystkowianie" powstali w 1984 r. w Mystkowie koło Nowego Sącza. Zespół liczy ok. 50 członków wieku 4 - 12 lat. W swoich programach: "Jak my se zaśpiwomy", "To co nas ciesy, to zabawa, taniec i śpiew" - zespół pokazuje spontaniczne zabawy dzieci połączone ze śpiewem i tańcami, prezentuje folklor własnego regionu. Dąże-

Dziecięcy Zespół Regionalny
MALI MYSTKOWIANIE

Dziecięcy Zespół Regionalny
MALI MYSTKOWIANIE

niem zespołu jest podtrzymanie tradycji ludowej. Kontynuując rodzimy folklor, dzieci stają się bardziej związane ze swoją miejscowością. Zespół posiada własną pięcioosobową młodzieżową kapelę, której członkowie przygrywają na skrzypcach, kontrabasie, klarnecie i trąbce. W czerwcu 1999 r. jako jeden z wielu zespołów uczestniczył w kanonizacji Św. Kingi w Starym Sączu, a później delegacja zespołu była na specjalnej audiencji w Watykanie.

Od szeregu lat zespół występuje na różnych imprezach ubarwiając swoimi tańcami i śpiewem wiele wydarzeń na terenie gminy i na zewnątrz. Co roku "Mali Mystkowianie" biorą udział w różnych konkursach i przeglądach zdobywając wiele wyróżnień i nagród za śpiew i taniec. Oto niektóre z nich:

I Ogólnopolski Związkowy Przegląd Dziecięcych Zespołów Folklorystycznych w Błażejewku koło Poznania,

Karpacki Festiwal Dziecięcych Zespołów Regionalnych w Rabce,

IX Międzynarodowy Festiwal Dziecięcych Zespołów Regionalnych "Święto Dzieci Gór" w Nowym Sączu,

VIII Ogólnopolski Festiwal Zespołów Tanecznych Dzieci i Młodzieży Szkolnej w Gorzowie.

Największym osiągnięciem było zajęcie II-go miejsca na I Międzynarodowym Festiwalu Zespołów Folklorystycznych w Błażejewku k/Poznania.

Kierownikiem zespołu jest Hanna Poręba, a instruktorem Patryk Rutkowski.

Osiągnięcia

- Ogólnopolski Festiwal Folklorystycznej Twórczości Dziecięcej „Dziecko w Folklorze" – Baranów Sandomierski:
  2011 – II miejsce – grupa taneczna,
  wyróżnienie – grupa obrzędowa,
  2013 – II miejsce – grupa taneczna,
  II miejsce – grupa obrzędowa,
  2014 – I miejsce – grupa taneczna,
  wyróżnienie – grupa obrzędowa.
- Karpacki Festiwal Dziecięcych Zespołów Regionalnych – Rabka Zdrój 2012 – program „U Dziadka na Zielone Świątki".
  2013 – program „Zabawy na łące" .
  2014 – program „Na jesieni".
- Konkurs muzyk, instrumentalistów, śpiewaków ludowych, drużbów weselnych „DRUZBACKA" – Podegrodzie,
  2012 – Grupa śpiewacza – wyróżnienie,
  2014 – III miejsce - Bartłomiej Janus – instrumentalista – (Szkółka Muzykowania),
  III miejsce - Bartłomiej Jakub – śpiewak ludowy.

Zespół Regionalny „MYSTKOWIANIE" z Mystkowa

Zespół powstał w 2014 roku. Występował na dożynkach wiejskich w Mystkowie, podczas II Zjazdu Sądeczan w Starym Sączu i w Stróżach. Występował także na gościnnych występach we Francji.

Kierownikiem zespołu jest Benedykt Poręba a instruktorem Patryk Rutkowski.

Zespół Regionalny MYSTOWIANIE

ORKIESTRA DĘTA z Mystkowa

ORKIESTRA DĘTA z Mystkowa

Liczy sobie prawie 105 lat. Założona przez ks. Jana Jarzembińskiego, proboszcza parafii w Mystkowie i Jana Gieńca. Orkiestra przetrwała dwie wojny światowe, a nawet prowadziła w tym okresie tajne nauczanie. Od 1978 roku przeszła pod patronat Gminnego Ośrodka Kultury w Kamionce Wielkiej i ciągle doskonali swój warsztat muzyczny.

Zespół uczestniczy w najważniejszych wydarzeniach religijnych i patriotycznych w parafii, gminie i regionie.

Dokładny opis dziejów orkiestry i jej dorobek zawiera książka „100 lat Orkiestry Dętej z Mystkowa" autorstwa Antoniego Kiełbasy-Radeckiego i Kazimierza Ogorzałka.

Spośród wielu sukcesów artystycznych orkiestry warto przytoczyć: I miejsce na Ogólnopolskim Festiwalu Kultury Wsi w Przytocznej k/Poznania (1987), I miejsce w Małopolskim Festiwalu Orkiestra Dętych w 1988, 2010 i 2014 roku.

Prezesem Orkiestry jest Jarosław Słaby a kapelmistrzem Józef Kalisz.

Zespoły ludowe z gminy Chełmiec

Regionalny Zespół Pieśni i Tańca "Piątkowioki":

Regionalny Zespół Pieśni i Tańca „PIĄTKOWIOKI" działa pod patronatem Gminnego Ośrodka Kultury w Chełmcu, a swą nazwę zapożyczył od miejscowości, w której w 1994 roku został założony - czyli od Piątkowej. Mają nawet związane z nią motto:

„Piątkowo, Piątkowo ty biydno wiosecko,
teros już wyglondos jak małe miastecko.
Domy murowane, a w łogrodach kwiotki,
a gdzież się podziały szczechom kryte chatki.
A przecie niedawno babcia powiadała,
że w samym środku wsi dymno chata stoła."

„Piątkowioki" mają barwny i obszerny program obejmujący tańce, śpiewki, zwyczaje i obrzędy ludowe Lachów Sądeckich. Prezentują je na scenie zachowując wiele form autentycznych, niosąc radość licznym widowniom. Tańcom i śpiewom towarzyszy różnorodna muzyka, takich instrumentów jak trąbka, klarnet, skrzypce (prym i sekund) oraz kontrabas.

Członkowie zespołu to ponad 100-osobowy zespół, ćwiczący w czterech grupach wiekowych, zaangażowany i rozmiłowany w rodzimej kulturze, a ich głównym celem jest kultywowanie i popularyzacja przepięknego lachowskiego folkloru.

„Wdziękiem, młodością, werwą, dziewczęcą urodą i zadziornością chło-

R. Z. P. i T. Piątkowioki

R.Z.P. i T. Piątkowioki

paków zdobywa serca miłośników folkloru lachowskiego zespół Piątkowioki" - tak reklamują sami siebie.

Zespół sięga również do folkloru innych grup etnograficznych, prezentując np. suity: Lachów Szczyrzyckich, Górali Skalnego Podhala, Górali Żywieckich i Krakowiaków.

Zespół „Piątkowioki" w latach 1994-2014 dał około 500 koncertów. Uczestniczył w festiwalach regionalnych i krajowych i międzynarodowych takich jak:

Góralski Karnawał w Bukowinie Tatrzańskiej – (3 krotnie); Karpacki Festiwal Dziecięcych.

Zespołów Regionalnych w Rabce – (3 krotnie); w Muszynie; Bieczu; Gorzowie Wielkopolskim; Nowym Wiśniczu;

Ogólnopolskich: w Krakowie; Zielonej Górze; Przemyślu; Dąbrowie Górniczej;

Międzynarodowych: „FRYTEK" Radzionkowie; Festiwal Dziecięcych Zespołów Regionalnych - „Święto Dzieci Gór" Nowy Sącz - (4 krotnie),

a w bieżącym roku, za przedstawiony program na K.F.Dz. Z.R. w Rabce zespół został zakwalifikowany na 23 Międzynarodowy Festiwal Dziecięcych Zespołów Regionalnych „Święto Dzieci Gór" w 2015 roku, który odbywa się w Nowym Sączu.

Koncertował także za granicą na międzynarodowych festiwalach folklorystycznych w Słowenii, Słowacji, we Francji, Hiszpanii, Włoszech, w Czechach, Rumunii, Grecji, Serbii, Turcji.

Rok 2014 R.Z.P. i T. PIĄTKOWIOKI, przyniósł jubileusz, który wień-

czy 20-lecie artystycznej działalności tej grupy na scenach krajowych i zagranicznych.

Koncert jubileuszowy, którego myślą przewodnią była jedna ze zwrotek pieśni Lachowskiej:

„Nie dołbym cie Sączu za skarby wszechświata,
bom się tu ulągnął na nebieskich kwiatach,
słonecko, wietrzycek i woda zdrojowo,
nicym na śmietanie od dziecka mnie chowo..."

odbył się w dniu 8 czerwca br, w przepięknej scenerii Miasteczka Galicyjskiego i zgromadził prawie tysięczną widownię a także licznie przybyłe delegacje zaprzyjaźnionych zespołów oraz zaproszonych gości.

Skromny jubileusz, ale wieńczący lata pracy wielu ludzi, ogrom ich zaangażowania, sukcesy i długie chwile żywiołowych braw wielu widowni.

Minął następny etap, który ukształtował zespół, wydobył możliwości, wskazał najwłaściwszą drogę artystycznych poszukiwań, wiodącą do wnikliwego zbierania materiałów, do tworzenia z nich widowiskowego kształtu, zahartował w walce o najwyższe laury. Nie wiadomo dokąd zaprowadzi "PIĄTKOWIOKÓW" szlak występów w następnych latach. Należy się jednak spodziewać, że tak jak dotąd kontynuowana działalność artystyczna, będzie niosła widzom przyjemność Zespołowi zadowolenie i satysfakcję, a dostojnej polskiej kulturze ludowej – sławę we własnym kraju i poza jego granicami.

Instruktor i choreograf - Andrzej Łukasik.
Asystenci - Małgorzata Łukasik – Kogut i Jarosław Sarecki,

R.Z.P. i T. Piątkowioki

Dziecięco-Młodzieżowy
R. Z. P. i T. "Mała Helenka"

Kierownik kapeli - Małgorzata Łukasik – Kogut,
Akompaniator - Zofia Gawlik.

Kontakt:
Gminny Ośrodek Kultury w Chełmcu z siedzibą w Klęczanach
33-394 Klęczany 1, tel.: (18) 443 33 73, +48 695 987 412.
www.gok.chelmiec.pl, e-mail: gok@chelmiec.pl

www.piatkowioki.pl,
Andrzej Łukasik – Choreograf Zespołu
Tel: +48 600 612 653, e-mail: jendrek13@op.pl

Dziecięco-Młodzieżowy Regionalny Zespół Pieśni i Tańca „MAŁA HELENKA”

Zespół założony został w 2003 roku przy parafii św. Heleny w Nowym Sączu z inicjatywy śp. ks. Prałata Jana PANCERZA oraz Marka KIEŁBASY. Aktualnie prowadzi działalność artystyczną przy Zespole Szkół w Chełmcu w strukturach Gminnego Ośrodka Kultury w Chełmcu. Skupia w swoich szeregach dzieci w wieku 4-18 lat w trzech grupach wiekowych i tanecznych. Obecnie śpiewa i tańczy w zespole ponad 60-cioro dzieci i młodzieży.

Jak można zauważyć, cała energia dzieci i młodzieży skupia się na promowaniu i krzewieniu dawnej, naszej kultury i tradycji przodków. Instruktorzy w swojej pracy z dziećmi starają się wpoić zasadę poszanowania kultury, integracji z innymi dziećmi w kraju i na świecie oraz dążenia poprzez właściwe, wspólne dla narodów cele, stwarzania lepszego jutra dla teraźniejszych i przyszłych pokoleń.

Mali artyści w swych koncertach promują i kultywują tradycję słowa, muzyki, tańca, zwyczajów i obrzędów oraz zabawy dzieci Lachów Sądeckich.

W okresie swojej działalności zespół koncertował i uczestniczył w wielu międzynarodowych festiwalach i przeglądach za granicą: w Rumunii, Bułgarii, Słowacji, Macedonii, Węgrzech, jak również w kraju: Dąbrowie Górniczej, Baranowie Sandomierskim, Szczyrzycu, Lipnicy Murowanej, Krakowie, Ełku, Bieczu zdobywając najwyższe laury oraz Grand Prix festiwali. Dzięki ludziom dobrej woli, rodzicom i przyjaciołom zespołu, Mała Helenka, jako zespół regionalny, rozwija się i umacnia na „rynku folkloru i dziedzictwa narodowego".

Oczywiście uczestniczy na co dzień w życiu społeczno - kulturalnym parafii, gminy, regionu sądeckiego i Województwa Małopolskiego. Zespół prowadzi działalność nie tylko edukacyjną, ale jest również sposobem spędzenia wolnego czasu w gronie przyjaciół, rodziców, dziadków tworzących wraz z tancerzami „zespołową rodzinę". Młodzież ma także okazją, aby integrować się podczas imprez i wydarzeń takich jak: zimowe kuligi, wyjazdy na baseny termalne, warsztaty folklorystyczne, spotkania opłatkowe.

Choreografem zespołu jest Pani Maria WAŚKO oraz Katarzyna PACIOREK, sprawy logistyczne prowadzi Piotr KALINOWSKI zaś kierownikiem zespołu jest Marek KIEŁBASA. Kapelą „dowodzi" Maciej MATUSIK.

Kontakt:
Gminny Ośrodek Kultury w Chełmcu z siedzibą w Klęczanach
33-394 Klęczany 1, tel.: (18) 443 33 73, +48 695 987 412.
www.gok.chelmiec.pl, e-mail: gok@chelmiec.pl

Dziecięco-Młodzieżowy
R. Z. P. i T. "Mała Helenka"

Zespół Pieśni i Tańca „Świniarsko”

Zespół działa od kwietnia 2006 roku.

Początki nie były łatwe. Na początku opanowywaliśmy podstawy tańców ludowych.

Zespół podzielony jest na grupy wiekowe. Najmłodszą stanowią dzieci od 5 - 10 roku życia. Grupa starsza to dzieci i młodzież w wielu od 11 – 16 lat. W chwili obecnej zespół stanowi grupa około 80 dzieci.

Tradycją stało się, że spotkania rozpoczynają się powitaniem na melodię piosenki „W Dunajcu Woda...”. Uczestnicy ćwiczą różne rodzaje tańców ludowych: polkę i jej odmiany: polkę ciętą, polkę z nogi, polkę suwaną, walce, sztajerki, chodzony i krakowiaki. W układ tańców, które są prezentowane na scenie wkomponowane są tylko niektóre z nich.

W chwili obecnej ozdobą zespołu jest kapela składająca się w całości z młodych mieszkańców Świniarska.

Na próbach tejże kapeli śpiewane są piosenki tj.: „Piękna jest sądecka ziemia”, „Podegrodzko wioska”, „Sla dziewcyna”, „Żółciutkie kaczonce”, „Pil konis” i wiele innych.

Opiekunowie starają się organizować różnego rodzaju wyjazdy i zgrupowania dla swoich podopiecznych. Od 2008 r. zespół wyjeżdża na zgrupowania do Piwnicznej. Często organizowane są warsztaty wakacyjne. W 2010 roku Zespół brał udział w Festiwalu w miejscowości Corlu w Turcji oraz w 2011 r. Hanioti w Grecji, Kiten Bułgaria, Orchid Macedonia.

Z. P. i T. Świniarsko

Zespół często występuje na różnych imprezach okolicznościowych i charytatywnych na Gminie Chełmiec i Sądecczyźnie.

Oprócz lekcji tańca i śpiewu, można też skorzystać z nauki gry na instrumentach tj.: skrzypce, klarnet, trąbka i kontrabas.

Obecnie w zespole istnieją dwie kapele dziecięca i młodzieżowa. Na próby zespołu do trzech grup wiekowych i dwóch kapel uczęszcza 120 członków.

Nie sposób wymienić w tym miejscu rodziców dzieci tańczących w zespole, którzy są niezwykle zaangażowani we wszelkie sprawy związane z działalnością zespołu.

Opiekunowie zespołu:

- Zbigniew Mordarski – założyciel i kierownik zespołu.
- Paulina Mordarska i Małgorzata Kmiecik – zajmują się tańcem i choreografią zespołu.
- Grzegorz Mordarski – instruktor, choreograf
- Andrzej Obtułowicz – odpowiada za akompaniament.
- Marta Witowska – przewodnicząca Rady Rodziców.
- Marek Wastag – nauka gry na instrumentach i prowadzenie kapeli starszej.
- Halina Walter – nauka gry na instrumentach smyczkowych.
- Władysław Michura – nauka gry na instrumentach dętych, prowadzenie kapeli młodszej.

Kontakt:
Gminny Ośrodek Kultury w Chełmcu z siedzibą w Klęczanach
33-394 Klęczany 1, tel.: (18) 443 33 73, +48 695 987 412.
www.gok.chelmiec.pl, e-mail: gok@chelmiec.pl

Z. P. i T. Świniarsko

KGW z Mszalnicy

Kultura kulinarna

Kultura kulinarna jest specyficzną forma kultury ludowej. Obejmuje zarówno przepisy potraw jak też tradycyjny sposób ich przygotowania. W ostatnich latach obserwuje się niezwykłe zainteresowanie takimi potrawami; sporządzonymi z naturalnych produktów, zdrowymi i ekologicznymi. Kuchnie regionalną na terenie gminy Kamionka Wielka promują Koła Gospodyń Wiejskich z Mszalnicy, Mystkowa i Kamionki Wielkiej.

Koło Gospodyń Wiejskich z Mszalnicy

W 2014 roku KGW z Mszalnicy wzięło udział w konkursie potraw regionalnych podczas II Zjazdu Sądeczan pod Ołtarzem Papieskim w Starym Sączu. Konkursowe jury przyznało paniom z Mszalnicy I miejsce za potrawę „Zupa z gwoździa". Sukces jest tym bardziej cenny, że został zdobyty w ostrej konkurencji przedstawicieli KGW z całej Sądecczyzny. Oto przepis tej regionalnej potrawy:

Składniki:

- 25 dag jarzyn (marchewka, pietruszka, seler),
- 25 dag małych ziemniaków, 10 dag słoniny, cebula,
- sól, pieprz, liść laurowy, kminek, ziele angielskie,
- trochę tłuszczu i 2 łyżki maki razowej do zrobienia zasmażki,

Przygotowanie:

- Warzywa obrać i pokroić w kostkę. Przełożyć do garnka z 2 litrami wody dodać liść laurowy, kminek, ziele angielskie i ugotować wywar.
- Osobno ugotować na lekko osolonej wodzie ziemniaki.
- Następnie zrobić zasmażkę z drobno pokrojonej słoniny i cebuli.

Zasmażyć zupę. Doprawić do smaku solą i pieprzem. Na końcu dodać ugotowane w całości ziemniaki.

Koło Gospodyń Wiejskich z Klęczan

Przewodnicząca: Rozalia Latko. Obszar działania: Teren wsi Klęczany, Gmina Chełmiec, Powiat Nowosądecki, Województwo Małopolskiego Kulinaria: Wyśmienity żurek z białą kiełbasą na serwatce, chleby z pieca, kołacze, smalec domowy oraz słodkie wypieki serwowane są przez gospodynie z Klęczan.

Rękodzieła: Wśród wytworów rękodzieła ludowego, kobiety z Klęczan prezentują: prace biubułkowe – pająki, palmy wielkanocne, kwiaty bibułkowe, bukiety, girlandy, stroiki, prace szydełkowe, obrazy haftowane krzyżykiem, hafty płaskie i wiele innych.

Koło Gospodyń Wiejskich z Marcinkowic

Rok założenia: 2002. Ilość członkiń: 11. Przewodnicząca – pierwszą przew. Jolanta Kwiatkowska, obecnie funkcje przewodniczącej pełni Katarzyna Bobak Obszar działania: Wieś i Parafia Marcinkowice, Gmina Chełmiec, Powiat Nowosądecki, Województwo Małopolskiego. Kulinaria: specjalnością marcinkowickich gospodyń są tradycyjne wypieki i potrawy z terenu Sądecczyzny, a w szczególności: pierogi z kapustą i grzybami, kapusta z grochem, chleb z pieca, podpłomyki, kołacze, smalec domowy, kotlety z jaśka fasoli.

Rękodzieła: gospodynie słyną z przepięknych wyrobów bibułkowych i wszelakich innych prac rękodzieła ludowego m.in. pająków, palm, kwiatów bibułkowych, bukietów, girland, stroików, prac szydełkowych, obrazów haftowanych krzyżykiem, haftów płaskich i innych.

KGW z Marcinkowic

Rozdział II

Kultura Lachów Limanowskich

Kultura Lachów Sądeckich, Limanowskich i Pogórzan

Według opinii regionalistów Gmina Chełmiec to w większości Lachy Sądeckie wyjątek stanowią dwie wsie Krasne Potockie oraz Chomranice. Na tym obszarze zaznaczyły się głębokie tradycje i naleciałości kultury Lachów Limanowskich szczególnie widoczne w stroju regionalnym. Strój ten różni się od stroju Lachów Sądecki opisanego w poprzednim rozdziale.

Na męski letni odświętny strój składały się spodnie niebieskie lub granatowe nazywane dawniej siwymi, po bokach nogawek wszywano w boczny szew czerwony sznurek. W przypadku bardziej ubogich mężczyzn spodnie były szyte z białego lnu. Koszule noszono wpuszczaną do spodni, była ona zdobiona skromnymi haftami z wąskim kołnierzykiem. Strój uzupełniał granatowy lub niebieski kaftan bez rękawów wkładany na koszulę. W lecie mężczyźni nosili lnianą górnicę z kolorowymi wyłogami, do której zakładali szeroki skórzany pas – trzos. W chłodniejsze dni noszona była biała lub brązowa w staromodnym stylu poncha podłużnego sukienna gunia. Na nogi zakładano buty z cholewami.

Kobiecy strój odświętny bogatej kobiety to: lniana biała koszula, kroju przyramkowego, gęsto marszczona przy szyi. Zdobienia na koszuli występowały na kołnierzyku, rękawach i wzdłuż tzw. kryski czyli rozcięcia na piersi, białym haftem. Spódnica wyjściowa z barwionego na kolor siwy lub granatowy płótna lnianego była długa do kostek, szerokia na sześć lub osiem półek usztywniana dołem listwą. Spódnice te wkładane były na dwie lub cztery tzw. spódnice spodnie i białą halkę zdobioną zębami i haftem zwaną falbianiarzem. Z przodu na spódnicę nakładano biały haftowany fartuch zwany zapaską. Odświętnie dziewczęta nosiły gorsety z aksamitu zdobione koralikami z kaletkami u dołu. Katanki szyte z lnianego niebieskiego płótna

KGW Krasne Potockie

zdobione haftem i koralikami długie do bioder lub luźne kaftaniki preferowane były przez starsze kobiety. Strój dopełniała tiulowa lub lniana haftowana chustka zawiązywana na głowie w czepiec. W chłodniejsze dni kobiety zakładały na plecy długie haftowane tylko w jednym rogu, chusty zwane łoktusą, wiązane na krzyż. Na nogi zakładano buty z holewami a w przypadku biedniejszych kobiet kierpce. Dodatkiem świadczącym o zamożności kobiety były czerwone korale. W zimie kobiety nakładały biały bądź żółty kożuszek zdobiony na obrzeżasz barankiem, w przypadku biedniejszych kobiet był to serdak czyli kożuch bez rękawów. Powyższy opis strojów ludowych został napisany według opisu zawartego w książce Jana Wielka: „Atlas polskich strojów ludowych część V - Strój Lachów Limanowskich". Zeszyt 13 PWN. Warszawa-Wrocław 1988 r. s. 11-12.

Na terenie Gminy Chełmiec osobami kultywującymi tradycje są przede wszystkim Koła Gospodyń Wiejskich. Kobiety zrzeszone w KGW Krasne Potockie od roku 1986 pod przewodnictwem pani Olgi Wójs na co dzień pielęgnują rodzimy folklor, zwyczaje, obrzędy, tradycyjne potrawy kulinarne i z dumą prezentują ten dorobek na wszystkich imprezach folklorystycznych. Gospodynie specjalizują się w wyrobach i przygotowaniu potraw regionalnych, których przepisy pochodzą ze starych zbiorów tradycyjnej domowej kuchni kraśnieńskiej tj.: kasza razowa, kluski ziemniaczane kudłate, chleby z pieca, ciasta drożdżowe i inne. Ludowa twórczość opiera się na autorskich pracach rękodzielniczych. Krasne Potockie słynie z: kwiatów z bibuły, haftu krzyżykowego, malarstwa na płótnie, ozdób koronkowych i innych.

Irena Oleksy - bibułkarka, hafciarka z Krasnego Potockiego

Jedną z czołowych twórczyń ludowych pochodzącą z Krasnego Potockiego jest Irena Oleksy. Zajmuje się ona przede wszystkim koronkarstwem, bibułkarstwem, tkactwem, szydełkowaniem oraz wikliniarstwem papierowym. Jest samoukiem ponadto pani Irena regularnie uczestniczy w konkursach na najpiękniejszą palmę wielkanocną wykonaną z bibuły. Kolejną pasją tej wszechstronnej artystki jest tkactwo. Aby wykonać gobelin, potrzebna jest iglica i rama - tę ostatnią zrobiła sama. Głównym tematem jej prac jest natura oraz postacie ludzkie. Pani Irena wszystkie potrzebne produkty nabywa w sklepach papierniczych, florystycznych oraz w pasmanteriach, często również zamawia je przez Internet. Niektóre wzory wymyśla sama. Chętnie dzieli się swoją wiedzą z innymi: prowadzi warsztaty na których uczy jak wykonać różę z liści klonu, zajączki ze sznurka sizalowego, ozdoby z cekin np. bańki, ozdoby z makaronu oraz kompozycje kwiatowe.

Rozdział III

Kultura Pogórzan

Gmina Grybów jest położona w dorzeczu rzeki Biała wśród malowniczych lasów i gór.

To właśnie piękne położenie oraz korzystne warunki klimatyczne sprawiają, że Ziemia Grybowska jest uważana za jedno z najpiękniejszych miejsc w Małopolsce.

O jej pięknie i bogactwie kulturowym świadczą również cenne i unikalne zabytki.

Do najpiękniejszych zaliczyć należy drewniane kościółki: w Krużlowej Wyżnej z 1520 r. z piękną rzeźbą Matki Boskiej z Dzieciątkiem; w Ptaszkowej z 1555 r. z niedawno odkrytą płaskorzeźbą Witta Stwosza „Modlitwa Pana Jezusa w Ogrójcu".

W Polnej znajduje się murowany kościółek o cechach gotyckich z XVI w. W Kąclowej drewniany kościółek z początków XX w.

O różnorodności kultury Ziemi Grybowskiej świadczą także zabytkowe cerkwie w Binczarowej i Florynce obecnie pełniące funkcję kościołów rzymskokatolickich.

Oprócz zabytków o charakterze religijnym na terenie tut. Gminy znajdują się izby regionalne m.in. w Kąclowej i Ptaszkowej, Skansen Muzeum Pszczelarstwa im. Bogdana Szymusika w Stróżach.

Zabytkowe cerkwie świadczą o tym, że Gminę Grybowską zamieszkiwali również Łemkowie, których tradycja i kultura wpłynęła w miejscowościach Binczarowa Florynka i Wawrzka na kulturę napływowej ludności, która osiedliła się na tych terenach.

Cerkiew we Florynce

KGW Kruźlowa Wyżna

Ocalić od zapomnienia

Ziemia Grybowska posiada bogatą tradycje i kulturę. Na jej bogactwo kulturowe ma duży wpływ jego różnorodność od tradycji i zwyczajów lachowskich w miejscowościach Cieniawa i Ptaszkowa po tradycję i obrzędy pogórzańskie w pozostałych miejscowościach gminy.

Te dwie kultury różnią się od siebie przede wszystkim strojem.

Strój lachowski jest barwny i bogaty. Świadczą o tym bogato wyszywane koszule, czepce, gorsety i wizytki w stroju kobiecym. Niemniej bogato zdobiony jest strój męski składający się z haftowanej koszuli zdobionej czerwonym, sztywnym półkolistym żabocikiem, spodni granatowych pokrytych bogatym haftem, kamizelki i gurmany również posiadające bogaty haft.

Gmina Grybów to przede wszystkim tradycja i kultura pogórzańska.

Najlepiej charakter tej kultury oddaje wygląd stroju regionalnego.

Strój Pogórzan w porównaniu ze strojem Lachów jest ubogi w różnego rodzaju zdobienia.

Strój kobiecy składa się z białej koszuli z marszczoną lub ciętą ze skosu kryzką przy szyi ewentualnie stojący lub wykładany kołnierzyk. Zdobione białym haftem angielskim i płaskim o motywach roślinnych.

W skład stroju dziewczęcego wchodzą oprócz białej koszuli j/w; halka, biała suto marszczona spódnica szyta z płótna lnianego lub wełnianego, gorsetu jednobarwnego aksamitu np. wiśniowego, granatowego, szafirowego lub czarnego, sznurowanego wstążeczką lub tasiemką, najczęściej czerwoną, ze szwami po bokach i bardzo drobnymi zachodzącymi na siebie owalnymi tackami. Gorsety zdobione są skromnie tylko ząbkowaną tasiemką naszytą przy krawędzi.

W tym ubogim stroju wyjątek stanowi fartuch panny jak też kobiety zamężnej jest on bogato haftowany i zdobiony koronką.

Strój kobiety zamężnej oprócz wspominanych powyżej koszuli i fartucha składa się z suto marszczonej spódnicy szytej z sukna najczęściej w kolorze szafirowym lub granatowym.

Katanki z sukna lub wełny najczęściej w kolorze granatowym, wiśniowy, ciemnozielonym, czarnym, obszytej pasmanterią. Na głowę zakłada się chustę białą haftowaną lub barwną kwiecistą zawiązaną w czepiec. Buty to skórzane trzewiki ze sznurowaną cholewą.

Strój męski to lniana lub bawełniana koszula z wykładanym kołnierzykiem ozdobiona białym haftem, przepasana wąskim pasem skórzanym, wypuszczana na spodnie. Spodnie są sukienne najczęściej w kolorze czarnym wkłada się je do skórzanych butów z wysokimi cholewami. Do tego stroju mężczyźni wkładają kamizelki z niebieskiego lub granatowego sukna zapinane na dwa rzędy blaszanych guzików. Głowę przykrywa słomiany kapelusz o szerokim rondzie opasany czerwoną wstążką.

Trzeba zaznaczyć, że opisane powyżej stroje zarówno lachowskie jak pogórzańskie są strojami odświętnymi.

Aby to co zostało ukształtowane przez wieki w zakresie stroju, gwary, zwyczajów i obrzędów ludowych oraz kuchni regionalnej nie zaginęło ale nadal było wciąż żywe i przekazywane kolejnym pokoleniom na terenie Gminy Grybów dbają liczne Koła Gospodyń Wiejskich, których jest 15 oraz zespoły regionalne „Echo Jaworza" z Ptaszkowej i „Kowalnia" ze Stróż.

Zespół Regionalny ECHO JAWORZA

Zespół Regionalny
KOWALNIA

Zespół Regionalny „Kowalnia”

Zespół został założony w 2000 roku. Powstał z inicjatywy Janiny i Władysława Obrzutów oraz Haliny Mika. Zespół reprezentuje autentyczny folklor Pogórzan Beskidu Niskiego. Pierwsze kroki były bardzo ciężkie, ale dzięki ogromnemu uporowi jego członków oraz choreografów Pani Bogumiły Kowalskiej i Pani Stanisławy Morańda zespół wystąpił już na wielu scenach. Zespół wyróżnia się strojem, śpiewem a także tańcem którego charakteryzuje dynamika wykonywanych pląsów i sposób zachowania się na scenie.

Tańce sztajerek. Walc czy różnego rodzaju polki wykonują zarówno starsi jak i młodzież starając się zachować ich pierwotne wykonanie. Zespół w swoim programie ukazuje dawne zwyczaje dotyczące dożynek, zabaw ludowych czy kolędowania. W swoim dorobku zespól posiada liczne nagrody i wyróżnieni świadczące o wysokim poziomie wykonywanych programów.

Kontakt: tel. 18 445 15 66, e-mail: kowalnia@op.pl

Zespół regionalny „Echo Jaworza” w Ptaszkowej

Zespół powstał w 2005 roku i w tym roku miał miejsce pierwszy występ tego zespołu. W 2010 roku ustalił się ostateczny skład zespołu. Zaczęły się systematyczne próby. Do zespołu dołączyła młodzież tańcząca. Zakupiono stroje dla wszystkich członków zespołu, brakujące instrumenty muzyczne dla kapeli, zatrudniono choreografa. Obecnie zespół uczestniczy w licznych imprezach organizowanych na różnych szczeblach od gminnego po wojewódzki zdobywając liczne nagrody i wyróżnienia.

Kontakt: tel: 18 445 17 94, e-mail: gokfiliaptaszkowa@vp.pl

Zarówno Koła Gospodyń Wiejskich jak też zespoły regionalne mogą swoją twórczość, strój, kuchnię regionalną, zaprezentować podczas gminnych imprez typu Dożynki, Przegląd Dorobku Kół Gospodyń Wiejskich.

Schab nadziewany śliwką – przepis KGW Gródek

Składniki
1 kg schabu, 20 dkg śliwek suszonych, Przyprawy; sól pieprz, zioła

Wykonanie

Schab myjemy, wycieramy do sucha, drążymy nożem otwór przez całą długość, nadziewamy go śliwką suszoną. Następnie nacieramy wszystkimi przyprawami i pozostawiamy na 12 godzin w chłodne miejsce. Pieczemy 2,5 godz. w piecu chlebowym. Po upieczeniu kroimy w plastry i podajemy na ciepło lub zimno.

Pierogi z suszonymi śliwkami ze smażoną śmietaną – przepis KGW Cieniawa

Składniki
1 kg mąki, 2 żółtka, suszone śliwki, 1 litr śmietany,
woda z olejem do zarobienia ciasta

Wykonanie

Przesianą mąkę dajemy do miski, wbijamy 2 żółtka, wlewamy tyle wody aby zarobić ciasto oraz kilka kropli oleju. Ciasto wyrabiamy 5 minut. Wykrawamy szklanką wkładamy po suszonej śliwce. Następnie gotujemy w osolonej wodzie. Pierogi polewamy smażoną śmiataną.

KGW Cieniawa

Rozdział IV

Dobre Praktyki w zakresie promocji kultury obszaru LGD Korona Sądecka

Dobre praktyki w zakresie promocji kultury obszaru LGD „KORONA SĄDECKA"

LGD „KORONA SĄDECKA" to stowarzyszenie powstałe z myślą o wzmacnianiu kapitału społecznego, publicznego i gospodarczego obszarów wiejskich, a w szczególności gmin Chełmiec, Grybów i Kamionka Wielka.

„Obszar słynący z przedsiębiorczości mieszkańców, atrakcyjny inwestycyjnie, ciekawe miejsce wypoczynku" to wizja, która przyświeca podejmowanym przez LGD działaniom. Realizowane przedsięwzięcia ogniskują się wokół trzech głównych kierunków mających odzwierciedlenie w Lokalnej Strategii Rozwoju: rozwój biznesu i jego otoczenia, rozwój produktu regionalnego z uwzględnieniem produktów turystycznych oraz wzrost standardu życia mieszkańców.

LGD działa dzięki środkom Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich. Środki przyznane lokalnej grupie działania to pieniądze dla mieszkańca, stąd każdy zainteresowany realizacją projektów przyczyniających się do zrównoważonego rozwoju całego obszaru LGD „KORONA SĄDECKA", zwiększenia ilości miejsc pracy oraz wzrostu różnorodności gospodarczej ma możliwość złożenia wniosku o dofinansowanie.

Oprócz przeprowadzania naborów wniosków na dofinansowanie zadań w ramach w/w działań LGD realizuje wiele ciekawych – z punktu widzenia rozwoju społeczności lokalnej – inicjatyw. Należą do nich:

- coroczne przeglądy kolęd i pastorałek obszaru LGD a także przeglądy palm wielkanocnych
- szkolenia i inne przedsięwzięcia edukacyjne: np. warsztaty dla wnioskodawców, szkolenie pn. „Gospodarstwo agroturystyczne do którego się wraca – jak rozwinąć i wypromować gospodarstwo agroturystyczne?"
- udział w wydarzeniach kulturalnych oraz promocyjnych: Lato w Dolinie Kamionki, Biesiada u Bartnika, Imieniny Gminy Chełmiec, Małopolski Przegląd Dorobku Kulturalnego i Kulinarnego Kół Gospodyń Wiejskich, Międzynarodowe Targi Turystyki Wiejskiej AGROTRAVEL.

LGD współpracuje z kołami gospodyń wiejskich, twórcami i zespołami lokalnymi. Wspólnie starają się promować obszar trzech gmin na targach czy przedsięwzięciach kulturalnych.

Działalność stowarzyszenia w ramach osi 4 LEADER, uzupełniana jest poprzez inicjatywy przyczyniające się do wzrostu szans edukacyjnych mieszkańców obszarów wiejskich. Dobrym przykładem jest utworzenie i funkcjonowanie punktu przedszkolnego „Radosny Świat Przedszkolaka" w Klęczanach, Przedszkola Integracyjnego „Bajkowa Kraina" w Biczycach Dolnych czy przystąpienie w roli partnera do projektu, którego celem jest wspieranie rozwiązań na rzecz godzenia życia zawodowego i rodzinnego poprzez utworzenie żłobka. Na wszystkie z wymienionych projektów stowarzyszenie pozyskało środki z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013.

Obszar LGD „KORONA SĄDECKA" to bogactwo kultury i tradycji, stąd tak ważna jest troska o zachowanie istniejącej spuścizny. Dużą rolę odgrywają w tym zakresie organizacje pozarządowe, gminne ośrodki kultury, koła gospodyń wiejskich, które realizują wiele przedsięwzięć promujących lokalną twórczość kulturalną. Poniżej niektóre z nich.

„Ocalić od zapomnienia" – organizacja koncertu zespołów regionalnych, Międzygminnego Konkursu Szopek Bożonarodzeniowych, nagranie scenek obyczajowych prezentujących tradycje i zwyczaje obszaru LGD Korona Sądecka oraz organizacja warsztatów rękodzieła ludowego i wydanie publikacji

To projekt realizowany w partnerstwie przez Gminny Ośrodek Kultury w Chełmcu, Gminny Ośrodek Kultury w Grybowie oraz Gminny Ośrodek Kultury w Kamionce Wielkiej. Przedsięwzięcie jest przejawem oddolnej inicjatywy mieszkańców, wynika z ich potrzeb, a jego motywem przewodnim jest zaktywizowanie całej społeczności w oparciu o bogaty dorobek kulturowy obszaru LGD (kulturę Lachów Sądeckich, Limanowskich oraz Pogórzan).

W ramach projektu zaplanowano następujące działania:

1. Koncert zespołów regionalnych połączony z degustacją smaków kuchni Lachów Sądeckich, Limanowskich oraz Pogórzan przygotowaną przez KGW.
2. Międzygminny Konkurs Szopek Bożonarodzeniowych mający na celu popularyzację i promocję kultury ludowej z obszaru LGD, zachowanie tradycji budowania szopek bożonarodzeniowych, kształtowanie aktywnej i twórczej postawy społeczeństwa wobec sztuki oraz tradycji kulturowej związanej z obrzędami okresu Bożego Narodzenia. Konkurs zakończy się zorganizowaniem w każdej gminie obszaru LGD wystawy szopek.
3. Nagranie scenek obyczajowych prezentujących tradycje i zwyczaje obszaru LGD „KORONA SĄDECKA" – celem nagrania jest prezentacja scenek z tradycyjnego życia wsi (inscenizacja obrzędów, zwyczajów, obyczajów, prac gospodarskich, guseł, medycyny ludowej itp.).
4. Organizacja warsztatów rękodzieła ludowego pn. „Codzienne i uroczyste koszule u Lachów Sądeckich i Limanowskich oraz Pogórzan – ich krój i haft". Adresatami warsztatów będą przedstawiciele KGW – łącznie 30 osób.
5. Wydanie niniejszej publikacji.

Koncert zespołów regionalnych połączony był z wręczeniem nagród „Zasłużony dla Kultury 2014". Wśród laureatów znalazło się stowarzyszenie LGD „KORONA SĄDECKA". Jest to ogromne wyróżnienie, które utwierdza w przekonaniu, że obrany przez LGD kierunek rozwoju jest właściwy. Nagrody otrzymali ponadto: Bernarda Stolarska (Mystków), Józef Ogórek (Jamnica), Janina i Władysław Obrzutowie (Stróże), Stanisław Król (Ptaszkowa), Andrzej Szafrański (Florynka), Urszula Sikora (Chełmiec), Jakub Wideł (Krasne Potockie), Andrzej Tyrkiel (Mała Wieś), Teresa i Andrzej Łukasikowie (Piątkowa).

- Bernarda Stolarska, Mystków
  Uprawia malarstwo (na szkle, płótnie i desce). Od kilku lat wykonuje także kwiaty z bibuły. W jej twórczości dominuje tematyka religijna, choć w przypadku malarstwa na płótnie możemy podziwiać też piękne pejzaże. Od lat bierze udział w konkursach plastycznych i wystawach organizowanych przez Gminny Ośrodek Kultury w Kamionce Wielkiej (np. Konkurs Szopek Bożonarodzeniowych) i inne instytucje kultury. Wystawiała swoje prace na wielu wystawach konkursowych i pozakonkursowych m.in.: w Nowym Targu, Tarnowie, Bielsku-Białej, Prudniku, Starym Sączu, Chełmcu. Jest instruktorem pracującym z młodzieżą w ramach szkółek ginących zawodów prowadzonych przez Powiat Nowosądecki. W sierpniu br. znalazła się w gronie finalistów zgłoszonych do Nagrody „Sądeczanina".

- Józef Ogórek, Jamnica
  Od kilkudziesięciu lat zajmuje się rzeźbą w lipowym drewnie. Posiada w domu pracownię i stałą galerię prac. Wśród jego prac dominują świątki z wieloma odmianami Chrystusa „frasobliwego". Swoje prace prezentował na Wystawie Twórców Podkarpackich organizowanej przez Skansen Etnograficzny w Nowym Sączu i innych wystawach na Sądecczyźnie. Corocznie swoją twórczość pokazuje na plenerowej imprezie „Lato w Dolinie Kamionki" oraz innych wystawach organizowanych przez Gminny Ośrodek Kultury w Kamionce Wielkiej. Ostatnio przedstawiał swoje dzieła dla TVN podczas programu rejestrowanego w Kamionce Wielkiej. Jego rzeźby były skupowane przez „Cepelię". Prace tego twórcy znajdują się w wielu muzeach i u prywatnych kolekcjonerów zarówno w kraju jak i za granicą. Jest członkiem Klubu Twórców Nieprofesjonalnych w Nowym Sączu.
- Janina i Władysław Obrzutowie, Stróże
  Byli inicjatorami powstania i założenia zespołu regionalnego „Kowalnia" w Stróżach. Od samego powstania tj. od 2000 roku są jego najważniejszymi filarami. Kierują, prowadzą i organizują zajęcia związane z folklorem Pogórza do dzisiaj. To dzięki ich zapałowi i staraniom zespół posiada piękne tradycyjne stroje regionalne, bogaty repertuar oraz liczne nagrody i wyróżnienia za swoje występy. Zespół składa się z osób dorosłych oraz dzieci i młodzieży. Szczególne zaangażowanie Państwa Obrzutów widać przy pracy związanej z zainteresowaniem ludzi młodych folklorem Pogórza i udziałem w pracy zespołu. Pan Władysław troszczy się o oprawę muzyczną licznych występów jak tez prowadzi naukę gry na instrumentach ludowych. Pani Janina to przede wszystkim dobry duch zespołu troszczy się o wszystkich, dba o dobór strojów, scenografię, odpowiednie teksty, aranżację programów. Zespół prowadzony przez małżeństwo Janinę i Władysława wykonuje programy na wysokim poziomie artystycznym. W swoim dorobku dzięki ogromnej pracy i poświeceniu się Państwa Obrzutów zespół posiada liczne nagrody i wyróżnienia w tym: główną nagrodę „Łowicki Pasiak" zdobytą na IX Ogólnopolskich Spotkaniach Folklorystycznych Łowicz 2010 r. Pan Władysław zdobył I miejsce w kategorii instrumentalistów podczas XXVIII Konkursu Muzyk, Instrumentalistów, Śpiewaków Ludowych i Drużbów Weselnych DRUŻBACKA 2010 r., zespół zdobył I w 2005 r. oraz II miejsce w 2010 r. podczas Ogólnopolskiego Konkursu Kolędniczego w Bukowinie Tatrzańskiej , I miejsce w XXI Ogólnopolskim Konkursie Tradycyjnego Tańca Ludowego w Rzeszowie w 2005 r. oraz Srebrną Maskę na XXXII Przepatrzowinach Teatrów Regionalnych Małopolski.
- Stanisław Król, Ptaszkowa
  Pan Stanisław jest emerytowanym nauczycielem matematyki, fizyki i muzyki. Pomimo tego, że jest na emeryturze nadal aktywnie uczestniczy w życiu społecznym. Jest to bardzo znana postać nie tylko w Ptaszkowej ale w całej Gminie Grybów. Prowadzi orkiestrę i chór mieszany, jest także instruktorem muzycznym regionalnego zespołu „Echo Jaworza" w Ptaszkowej. Prowadzi naukę gry na instrumentach z młodymi adeptami orkiestry. Wszystko to robi społecznie nie pobierając żadnego wynagrodzenia. Przygotowuje i opracowuje repertuar muzyczny dla wszystkich tych zespołów. Często wraz z zespołami wymienionymi powyżej bierze udział w różnego rodzaju uroczystościach od obchodów ważnych rocznic państwowych po lokalne uroczystości, w tym związane z rokiem kościelnym, organizowane nie tylko w Ptaszkowej ale w całej gminie Grybów. Zespoły prowadzone przez Pana Stanisława są zapraszane do uświetniania różnego rodzaju uroczysto-

ści i imprez w całym województwie małopolskim. Zespoły te posiadają dzięki staraniom Pana Stanisława w swoim dorobku bogaty repertuar. Wśród różnych wyróżnień jakie posiada Pan Stanisław należy wymienić – Odznaczenie Zasłużony Działacz Kultury, nominację na Sądeczanina Roku 2012. Pan Stanisław wraz ze swoimi zespołami, pod koniec 2012 roku obchodził jubileusze: 90 - lecie powstania orkiestry dętej oraz 15 - lecie powstania chóru mieszanego.

- Andrzej Szafrański, Florynka

  Od samego powstania amatorskiej orkiestry dętej przy OSP Florynka był jej członkiem. W 1987 roku objął stanowisko jej dyrygenta. Od tamtego momentu prowadzi orkiestrę do dzisiaj. Jest to postać znana nie tylko w miejscowości Florynka ale także w całej gminie, powiecie nowosądeckim a nawet poprzez udział w koncertach ku czci Św. Jana Pawła II w Wadowicach, również w woj. małopolskim. Przygotowuje i opracowuje różnego rodzaju programy artystyczne i repertuary dla orkiestry. Prowadzi naukę gry na instrumentach. Bardzo dużo zapału i czasu poświęca na prowadzenie orkiestry, której średnia wieku to 18 lat. Orkiestra w swoim dorobku posiada bogaty repertuar od muzyki klasycznej, utworów o tematyce religijnej, marsze po utwory lekkie taneczne. To dzięki ogromnej pracy społecznej jaką Pan Andrzej wkłada, orkiestra ciszy się dużą popularnością. Często zapraszana jest do uświetniania uroczystości państwowych organizowanych na szczeblu gminnym jak też uroczystości organizowanych przez Straże Pożarne nie tylko na terenie gminy ale także powiatu nowosądeckiego. Pan Andrzej za swoją działalność otrzymał liczne nagrody i wyróżnienia w tym: Zasłużony Działacz Kultury, Nagrodę Starosty Nowosądeckiego, Złote Jabłko Sadeckie, Złoty, srebrny i brązowy Medal za zasługi dla Pożarnictwa.

- Urszula Sikora, Chełmiec

  Ukończyła Uniwersytet Wrocławski; Bibliotekoznawstwo i Informacja Naukowo-Techniczna (Wrocław) nauczyciel, od 2003 r. dyrektor Gminnej Biblioteki Publicznej w Chełmcu, miłośniczka książek, teatru, pięknych tekstów z "Krainy Łagodności" oraz poezji, w szczególności Herberta, Lipskiej, Twardowskiego i Tadeusza Basiagi. Oprócz wypożyczania książek w bibliotece i dbałości o poszerzenie oferty o księgozbiór dydaktyczny biblioteka przygotowuje dla czytelników wiele ciekawych ofert, m.in. zajęcia plastyczno - edukacyjne dla dzieci w wieku od 3 do 5 lat, odbywają się również lekcje biblioteczne oraz spotkania autorskie. Biblioteka bierze udział w ogólnopolskich akcjach: ,,Cała Polska Czyta Dzieciom'', ,,Tydzień Bibliotek'', ,,Z książką na walizkach". Za najważniejszy sukces z okresu lat minionych pani Urszula /w GBP w Chełmcu od 2007r./ zalicza komputeryzację – czyli tworzenie katalogów elektronicznych, które pozwalają czytelnikom na wyszukiwanie poprzez Internet interesujących pozycji w całej sieci bibliotek w powiecie. Otrzymała nagrody i gratulacje z rąk Wójta Gminy Chełmiec i Starosty Nowosądeckiego, za „upowszechnianie książki i czytelnictwa oraz dbałość o prestiż zawodu bibliotekarza na Sądecczyźnie". Pani Urszula Sikora w swojej pracy kieruje się mottem: Cokolwiek robimy w zakresie naszej pracy zawsze jest to związane z książką, jej promocją, bo do tego jesteśmy powołani. Naszym obowiązkiem jest ochrona dziedzictwa kulturowego i jego promocja.

- Jakub Wideł, Krasne Potockie

  Jakub Wideł, jako młody chłopak uczył się szewskiego rzemiosła, potem z konieczności został kolejarzem – ale nie zapomniał o swoim pierwszym zawodzie, do niedawna na spotkaniach organizowanych w sądeckim skansenie prezentował ręczne wykonywa-

nie obuwia. Jego późną pasją stało się zapisywanie historii, obyczajowości wsi, w której przeżył wszystkie lata – na małym rodzinnym gospodarstwie. Napisał ponad setkę gawęd i wierszowanych opowiadań. Wstaje wczesnym porankiem, zapisuje myśli o dawnych czasach, zwyczajach, najpierw ołówkiem, później poprawia piórem - i jak mówi, wtedy ręce ma wypoczęte i rozum lżejszy. Zapisuje drżącą ręką, zatrzymując czas. Podziw budzi aktywność społeczno – kulturalna Jakuba Widła. Występuje na imprezach gminnych, bierze udział w Przeglądach Grup Kolędniczych, uczestniczy w Przeglądach Kół Gospodyń Wiejskich, współpracował z Sądeckim Parkiem Etnograficznym i Małopolskim Centrum Kultury „Sokół" w Nowym Sączu. Pan Jakub opisując środowisko swojego życia - ojcowiznę, wioskę, pola i okoliczną naturę - ukazuje zarazem, jak mocno ta przestrzeń zdeterminowała jego los, zespoliła go ze sobą na zawsze. W wielu gawędach zgodnie z istotą ludowych zwyczajów i obrzędów zaznacza się kult ziemi. Szacunkiem cieszy się również praca, szczególnie na roli, traktowana jako przeznaczenie pokoleniowe, rodzaj swoistego dziedzictwa. W środowisku sądeckim ceni się przeważnie Jakuba Widła jako zauroczonego swoją krainą gawędziarza, a mniej dostrzega w nim poetę, używającego rodzimej gwary jako języka przekazu swoich myśli. Sięgając do mowy właściwej dla swoich okolic stara się oddać ją z wielką dokładnością. Gwara wzmaga ekspresywność powstających tekstów, wzmacnia więź z macierzystą krainą i stanowi swoisty koloryt regionalny. W sumie autor gawęd jest przekonany, że tworząc kreuje świat daleki od "szarzyzny codzienności". Choć jego gawędy zawierają wątki humorystyczne, zawsze stara się dostrzegać człowieka rzeczywistego, często utrudzonego, a nawet udręczonego w zmaganiach z życiem. Jest mu to bliskie, gdyż - jak uważa - sam dzieli również taki los. Aktywnie działa w Kole Gospodyń Wiejskich w Krasnem Potockiem, służąc pomocą w przygotowanych scenariuszach do scenek ukazujących zwyczaje i obrzędy wiejskie z terenu wsi Krasne Potockie. Scenki wystawiane są przez panie podczas przeglądów i konkursów organizowanych dla KGW. Bezinteresownie bierze udział w różnych spotkaniach z młodzieżą. Jego wypowiedzi są bogate w gwarę, humor i obejmują szeroki zakres tematyki regionalnej. Zawsze podkreśla, iż zrozumienie i poznanie tradycji naszych ojców ma ogromne znaczenie w procesie edukacji dzieci i młodzieży.

- Andrzej Tyrkiel, Mała Wieś

Emerytowany nauczyciel, ukończył tarnowskie Studium Nauczycielskie - wychowanie fizyczne i wychowanie muzyczne. Operatywny, aktywny, doskonały organizator i społecznik, którego mottem jest: Człowiek staje się w pełni człowiekiem poprzez kulturę. Realizując powyższe słowa Pan Andrzej od 2006r. jako radny w gminie Chełmiec i pełniący funkcję Przewodniczącego Komisji Oświaty, Kultury, Zdrowia, Sportu, Turystyki i Opieki Społecznej, kibicuje wszystkim gminnym działaniom sportowym, na sercu leży mu rozwój oświaty chełmieckiej, wspiera wszystkie wydarzenia o charakterze regionalnym i działalność GOK w Chełmcu. Miłośnik ogrodnictwa i hodowca kwiatów.

- Teresa i Andrzej Łukasikowie, Piątkowa

Twórcy Regionalnego Zespołu Pieśni i Tańca „Piątkowioki, małżeństwo wywodzące własne rodzinne i kulturowe tradycje właśnie z Piątkowej. W młodości związali się na wiele lat z Zespołem Regionalnym „Sądeczanie". Tam zdobywali artystyczne umiejętności w zakresie ludowego tańca i muzyki. Kultywowanie lachowskich tradycji i obyczajów stało się ich życiową pasją. Szybko dostrzegli też potrzebę utworzenia nowego zespołu w środowisku bogatym

w utalentowaną młodzież, rozmiłowaną w kulturze Sądecczyzny. Znaleźli też grono ludzi dobrej woli zainteresowanych współdziałaniem w realizacji tego przedsięwzięcia. Jak wspominają, momentem przełomowym, w którym zakiełkowała myśl o zespole ludowym, były dożynki wiejskie w 1993 r. zorganizowane według pomysłu Magdaleny Kotkowskiej. Z tamtych czasów w zespołowej kronice pozostała notatka: „Dzieci, które z taką radością ubrały stroje ludowe, które tak wdzięcznie niosły plony, na pewno zasługiwały na to, aby dać im możliwość poznania kultury i zwyczajów ich przodków. Dzięki zespołowi można dać im inny sposób spędzania czasu, w którym uczyłyby się naszego, sądeckiego tańca i śpiewu". Oficjalnie działają od 1994 r. W roku bieżącym zespół obchodzi 20 - lecie swojej artystycznej działalności. Jubileusz wieńczy lata pracy wielu ludzi, ogrom ich zaangażowania, sukcesy i wyjątkową dbałość o szczegóły i charakter prezentacji, co owocuje programami, o których nigdy nie można powiedzieć, że są sztampowe i mało ciekawe. O poziomie artystycznym Zespołu może świadczyć odbiór występów przez publiczność oraz nagrody przyznane przez jurorów i komisje artystyczne na licznych festiwalach i przeglądach. Członkowie zespołu to ok. 100 osobowa grupa uzdolnionych, zaangażowanych i rozmiłowanej w rodzimej kulturze, dzieci i młodzieży w wieku od 4 – 22 lat, których głównym celem jest kultywowanie i popularyzacja przepięknego Lachowskiego folkloru. Warto chyba jeszcze dodać, że Piątkowioki są wizytówką gminy Chełmiec, promującą kulturę lachowską także poza granicami kraju. Dzięki ich występom Chełmiec znany jest we m. in. we francuskim Kraju Basków, Grecji, we Włoszech, Serbii czy na Słowacji. Miejscem, w którym od 1994 roku do dnia dzisiejszego zespół uczy się kolejnych programów oraz szlifuje kunszt taneczny i śpiewaczy jest miejscowy Zespół Szkół w Piątkowej.

Planowane efekty projektu:

- Warsztaty dla przedstawicieli KGW mogą przełożyć się w przyszłości na dodatkowe źródła dochodu dla tej najstarszej wiejskiej organizacji.
- W ramach projektu przybliżone zostaną znane i nieznane elementy kultury Lachów Sądeckich, Limanowskich i Pogórzan. Takie inicjatywy mają na celu zintegrować społeczność lokalną wokół wspólnej tradycji – to z kolei rodzi przywiązanie do małej ojczyzny.
- Nagranie scenek obyczajowych oraz wydanie publikacji to jedne z trwalszych elementów projektu, które zapewne będą wykorzystywane podczas wielu wydarzeń społeczno-kulturalnych, zarówno na obszarze LGD, jak i poza jego granicami.
- Projekt zapoczątkował współpracę pomiędzy gminnymi ośrodkami kultury obszaru LGD.

Z punktu widzenia LGD jest to jeden z ważniejszych projektów, gdyż udało się nam zachęcić ośrodki kultury naszych gmin do wspólnych działań. Współpraca, jak zawsze na początku była trudna, każdy GOK ma swoją specyfikę ale z czasem udało się wypracować nić porozumienia, która zapewne zaprocentuje w przyszłości.

Na realizację opisanego wyżej projektu Gminny Ośrodek Kultury w Chełmcu pozyskał za pośrednictwem LGD „KORONA SĄDECKA", dofinansowanie w ramach „Małych projektów" w wysokości 50 tys. zł. Gratulujemy inicjatywy i życzymy dalszych sukcesów w przyszłości.

Wydanie publikacji promującej dziedzictwo kulturowe obszaru „KORONY SĄDECKIEJ"

tj. Gminy Chełmiec, Grybów i Kamionka Wielka

To natomiast przedsięwzięcie firmowane przez Stowarzyszenie Turystyczna Wieś Retro. W ramach projektu wydano 2000 sztuk publikacji albumowej promującej obszar LGD „KORONA SADECKA". Stare zwyczaje, starodawne posty, przyśpiewki, przepisy, zwyczaje, obrzędy - to wszystko znajdziemy w „Dziedzictwie kulturowym Korony Sądeckiej". Ponadto album prezentuje zespoły folklorystyczne oraz twórców ludowych działających na obszarze gmin Chełmiec, Grybów i Kamionka Wielka. Publikacja została nieodpłatnie przekazana gminom, bibliotekom, LGD Korona Sądecka, Gminnym Ośrodkom Kultury oraz KGW z obszaru LGD.

Czy wiesz że:

- Rok obrzędowy zaczynał się „na świętą Łucję" czyli 13 grudnia, wierzono powszechnie że od tej daty dzień staję się coraz dłuższy stąd powiedzenie „Święta Łuca dnia przyrzuca".
- Okres od Bożego Narodzenia do Trzech króli nazywany był „Godnymi Świętami" lub „Godami", był czasem ważnym bogatym w różne zwyczaje.
- Szczodroki to małe bułeczki, okrągłe lub podłużne pieczone z mąki pszennej, mieszanej a często i żytniej, które gospodynie piekły na sylwestra.
- W Wielki Czwartek panny myły się w rzece lub strumyku, co miało zapewnić piękna cerę.
- W Wielki Piątek przy Bożym Grobie stała straż – Turki. Zwyczaj ten sięga korzeniami końca XVII wieku. Wywodzi się bezpośrednio z wydarzeń związanych z odsieczą wiedeńską – wyprawa króla Jana III Sobieskiego przeciw Turkom oblegającym stolicę Austrii w 1683 roku.
- Świąteczny Poniedziałek nazywano oblewanym: „Dawniej lali się do suchej nitki, wiadrami a kogo dopadli, to i w rzyce namacali". Najbardziej oblana dziewczyna cieszyła się, że ją chłopaki najlepiej lubią. Oblewanie wodą miało zapewnić dostatek roślinom rozpoczynającym wegetację.

Te i wiele innych ciekawostek, obrzędów, wróżb, przepowiedni można znaleźć w „Dziedzictwie kulturowym Korony Sądeckiej". Zachęcamy do lektury.

Świętojańskie Powitanie Lata w Królowej Górnej - organizacja imprezy prezentującej lokalną twórczość kulturalną

Impreza „Świętojańskie powitanie lata w Królowej Górnej została zainicjowana przez Stowarzyszenie Regionalne Centrum Promocji i Rozwoju Doliny Królówki oraz samych mieszkańców. Miała na celu rozpowszechnianie i promocję tradycji regionalnych oraz kultywowanie i krzewienie dorobku kultury i historii ludowej obszaru LGD. W ramach projektu w dniach 29-30.06.2013 r., na estradzie w miejscowości Królowa Górna, zorganizowano ogólnodostępną imprezę plenerową. Organizatorzy imprezy zapewnili duże zróżnicowanie atrakcji i rodzajów oferowanej rozrywki tak, aby odpowiadała różnym grupom docelowym począwszy od starszych a skończywszy na najmłodszych uczestnikach. Pierwszy dzień imprezy miał charakter głównie sportowo – rekreacyjny. Po występie cheerleaderek rozegrano turnieje piłki nożnej, kolejno występ artysty – żonglerki piłkarskiej Freestyle Football Szymona Skalskiego oraz warsztaty. Na zakończenie pierwszego dnia odbyła się dyskoteka z DJ MIKA. Drugi dzień imprezy rozpoczęła msza św. w kościele Parafialnym w Królowej Górnej, po czym zespoły szkolne zaprezentowały swoje talenty na scenie widowiskowej. Dużym zainteresowaniem cieszyły się pokazy i konkursy przygotowane przez członków Zakonu Rycerskiego Ziemi Bieckiej. Przeprowadzono również konkurs plastyczny oraz konkurs wianków.

Na scenie zaprezentowały się trzy zespoły muzyczne o zróżnicowanym charakterze prezentowanej muzyki. Impreza zakończyła się zabawą taneczną, w trakcie której w godzinach nocnych dziewczęta z obszaru LGD „KORONA SĄDECKA" w strojach i wiankach pląsały przy ognisku nawiązując do tradycji obchodów świętojańskich. W ramach projektu organizatorzy zapewnili również atrakcje dla najmłodszych w postaci karuzeli oraz dmuchanej zjeżdżalni, natomiast młodzież i starsi mogli przeżyć dreszczyk emocji turlając się w kuli Zorbing. Impreza „Świętojańskie powitanie lata" w Królowej Górnej wpisała się w stały kalendarz imprez i jest żywą reklamą atrakcji turystycznych regionu poprzez prezentację lokalnej kultury i historycznych tradycji.

Wśród innych projektów promujących kulturę obszaru LGD znalazły się m.in.:

1. Festiwal Tradycji – Dożynki Gminne w Paszynie 2011; Z Edukacją Kulturalną na Ty! – organizacja zajęć dla dzieci i młodzieży w miejscowości Paszyn; Świeże spojrzenie na folklor w regionie – wydanie płyty DVD oraz folderu promocyjno-informacyjnego Zespołu Pieśni i Tańca Piątkowioki; Doposażenie w instrumenty muzyczne szkółki muzykowania w Paszynie oraz organizacja koncertów: realizowane przez Gminny Ośrodek Kultury w Chełmcu z siedzibą w Klęczanach.
2. Kultywowanie lokalnego dziedzictwa kulturowego poprzez zakup strojów ludowych dla zespołu „Binczarowianie": realizowany przez Gminny Ośrodek Kultury w Grybowie.
3. Zakup instrumentów i strojów regionalnych dla lokalnych zespołów w celu kultywowania kultury ludowej; Nie zapomnijmy co nasze – organizacja warsztatów rękodzieła ludowego w Gminie Kamionka Wielka; Impreza Lato w Dolinie Kamionki – kultywowanie kultury ludowej; Zakup strojów regionalnych i instrumentów dla lokalnych zespołów; Lato w Dolinie Kamionki – organizacja imprezy kulturalnej promującej lokalne potrawy; Organizacja imprezy oraz prezentacja młodych muzyków ludowych: realizowane przez Gminny Ośrodek Kultury w Kamionce Wielkiej.
4. Wyjazd Orkiestry Dętej z Librantowej na Międzynarodowy Festiwal „BALKAN FOLK FEST 2013" w Bułgarii; Wyposażenie Orkiestry Dętej z Librantowej w stroje oraz instrumenty: realizowane przez Ochotniczą Straż Pożarną w Librantowej.
5. Lokalna twórczość kulturalna na Biesiadzie u Bartnika – organizacja widowiska artystycznego prezentującego zasoby obszaru LGD; Prezentacja dziedzictwa kulturowego i historycznego obszaru LGD „Korona Sądecka" podczas Biesiady u Bartnika, połączona z konkursem potraw miodowych oraz plenerem malarskim i karykaturzystów opartych na dorobku kulturowym i historycznym obszaru LGD: realizowany przez Stowarzyszenie „Nasza Ziemia Grybowska".
6. Wyjazd Zespołu Pieśni i Tańca Świniarsko na Międzynarodowy Festiwal Folklorystyczny „BALKAN FOLK FEST 2013" w Bułgarii; „Chełmiecka Tradycja" – organizacja warsztatów sztuki ludowej połączona z wydaniem poradnika w zakresie rękodzieła ludowego oraz organizacja wystawy prezentującej wytworzone podczas warsztatów produkty: realizowany przez Stowarzyszenie Razem dla Kultury.
7. Nasza Korona Sądecka – prezentacja twórczości kulturalnej zespołów regionalnych oraz kół gospodyń wiejskich a także sposobów na aktywny tryb życia z gospodarstwami agroturystycznymi podczas imprez kulturalnych organizowanych na obszarze LGD Korona Sądecka: realizowany przez Piotra Wojtas.

8. Cudze chwalicie, swego nie znacie – warsztaty fotograficzne, katalog oraz wystawa lokalnej twórczości kulturalnej z gmin Chełmiec, Grybów i Kamionka Wielka: realizowany przez Wiktora Durlak.
9. Pielęgnowanie dziedzictwa kulturowego i historycznego gminy Kamionka Wielka poprzez realizację programu telewizyjnego i wydanie folderu: realizowany przez Gminę Kamionka Wielka.
10. Organizacja warsztatów kulinarnych oraz degustacji smaków Korony Sądeckiej wraz z prezentacją wyrobów rękodzieła ludowego i artystycznego obszaru LGD Korona Sądecka.
11. Organizacja obchodów 25-lecia Chóru Parafialnego im. ks. Jerzego Popiełuszki w Marcinkowicach połączona z wydaniem płyty, broszury oraz z koncertami chóru na obszarze LGD „KORONA SĄDECKA" a także doposażenie chóru w nagłośnienie oraz elementy stroju: realizowany przez Rzymsko-katolicką Parafię Niepokalanego Serca N.M.P.
12. Organizacja przedsięwzięcia promocyjno-edukacyjnego pn. „W kręgu sztuki i tradycji ludowych Korony Sądeckiej": realizowany przez Stowarzyszenie Aktywni Razem w Chełmcu.
13. „Razem dla kultury" – organizacja warsztatów z zakresu autoprezentacji oraz współpracy ze społecznością lokalną dla liderów obszaru LGD „KORONA SĄDECKA" połączona z wykonaniem spotów promocyjnych oraz portalu multimedialnego promujących lokalną twórczość kulturalną: realizowany przez Fundację Nobilis.
14. Wyposażenie zespołu regionalnego „Mystkowianie" w stroje podegrodzkie oraz stroje krakowiaków wschodnich oraz prezentacja zespołu na imprezach promujących lokalną twórczość kulturalną realizowany przez Stowarzyszenie „Mystkowianie" w Mystkowie.

Międzygminny Konkurs Szopek Bożonarodzeniowych

1. Jakub Warchoł –WDK w Mystkowie, gmina Kamionka Wielka

2. Robert Janus – WDK w Mystkowie, gmina Kamionka Wielka

3. Konrad Poręba – Zespół Szkół w Mystkowie, gmina Kamionka Wielka

4. Stanisław Kunicki – Zespół „Mszalniczanie" z Mszalnicy, gmina Kamionka Wielka

5. Kółko Plastyczne Świetlica WDK w Mystkowie, gmina Kamionka Wielka

6. Aleksander Ogorzałek, Zespół Szkół w Mszalnicy, gmina Kamionka Wielka

7. Kółko Plastyczne Świetlica Wiejska w Mszalnicy, gmina Kamionka Wielka

8. Stefan i Alicja Kociołek, gmina Kamionka Wielka

9. Patryk Zawadzki Szkoła Podstawowa w Jamnicy, gmina Kamionka Wielka

10. Klara i Piotr Gocek, gmina Kamionka Wielka

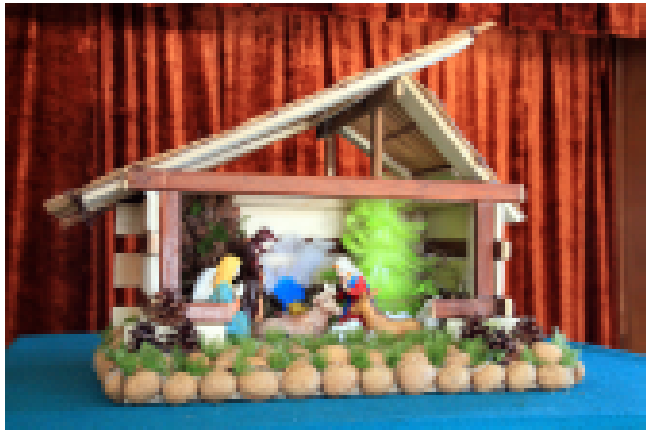

11. Sebastian Szyszka, Gimnzajum Publiczne w Królowej Górnej, gmina Kamionka Wielka

12. Tomasz Poręba, Szkoła Podstawowa w Jamnicy, gmina Kamionka Wielka

13. Justyna i Jakub Kmak, Szkoła Podstawowa w Jamnicy, gmina Kamionka Wielka

14. Michalina Filipowicz, gmina Kamionka Wielka

15. Lidia Zaryczny i Kinga Homoncik, gminaKamionka Wielka

16. Monika Czernecka, gmina Kamionka Wielka

17. Dawid Plata, Zespół Szkół w Świniarsku, gmina Chełmiec

18. Michał Mosurek, Zespół Szkół w Świniarsku, gmina Chełmiec

19. Oliwia Rola, Zespół Szkół w Świniarsku, gmina Chełmiec

20. Barbara, Adrian i Patryk Leśniak, Niskowa gmina Chełmiec

21. Kamila i Łucja Jabłońska, Krasne Potockie gmina Chełmiec

22. Nikodem Święs, Zespół Szkół w Świniarsku, gmina Chełmiec

23. Gabriela Świgut, Zespół Szkół w Świniarsku, gmina Chełmiec

24. Wojciech Biel, Zespół Szkół w Świniarsku, gmina Chełmiec

25. Adam Załubski, Zespół Szkół w Świniarsku, gmina Chełmiec

26. Konrad Czub, Zespół Szkół w Świniarsku, gmina Chełmiec

27. Martyna i Patrycja Wróbel, Rdziostów gmina Chełmiec

28. Emanuel Krok, Gródek gmina Grybów

29. Barbara i Marcin Zawiłowicz, Binczarowa gmina Grybów

30. Rodzina Gurbów, Kąclowa gmina Grybów

31. Magdalena Kieblesz, Florynka gmina Grybów

32. Barbara Jaworecka, Stara Wieś gmina Grybów

33. Jakub Badowski, Stara Wieś gmina Grybów

34. Małgorzata i Grzegorz Igielscy, Florynka gmina Grybów

35. Rafał Gołyźniak, Krużlowa Wyżna gmina Grybów

36. Rodzina Pawlików, Cieniawa gmina Grybów

37. Małgorzata i Michał Mucha, Krużlowa Wyżna gmina Grybów

38. Karolina Krok, Gródek gmina Grybów

39. Irena, Olga, Andrzej i Adam Miśtak, Cieniawa gmina Grybów

40. Małgorzata Wilczkiewicz, Polna gmina Grybów

41. Małgorzata i Szymon Pietruch, Krużlowa Wyżna gmina Grybów

42. Szymon Radziak, Binczarowa gmina Grybów

43. Kamil Gruca, Binczarowa gmina Grybów